

امثال و حکم

انگلیسی

فارسی

ترکی

ترجمہ و تالیف:

پیوک محبی

امثال و حکم

انگلیسی
فارسی
ترکی

ترجمہ و تالیف:
بیوک محبی

* نام کتاب : امثال و حکم انگلیسی- فارسی - ترکی

* ترجمه و تالیف : بیوک محبی

* تیراژ : ۴۰۰۰ جلد، چاپ اول، یائیز ۱۳۶۸

* ناشر : انتشارات ایرانیان

* حروفچینی : IBM پیام - تبریز

* لیتوگرافی : تصویر - تبریز

حق چاپ برای ناشر محفوظ است .

«بنام خدا»

مقدمه

یک ضرب المثل:

یک داستان است در یک جمله ،

یک تاریخ است در یک کلام ،

یک سرگذشت است در یک بیان،

یک اشاره است در یک لحظه ،

یک تجربه تلخ و شیرین است در یک عمر،

وبهترین تعریف ضرب المثل را در زبان ترکی می‌خوانیم :

آتالار سؤزو عقلین گؤزو آنالار سؤزو سؤزلرین گؤزو

کتاب حاضر مجموعه ای است از ضرب المثل های معروف انگلیسی همراه با معادل های فارسی و ترکی آنها . از آنجا که به زبان مادری خود - زبان ترکی - علاقه زیادی داشته ام همیشه در این فکر بودم امثال و کنایات موجود در این زبان را به نحوی زنده نگه دارم . که اینک این آرزو تحقق پیدا کرد و توانستم این گوهرهای ناب ادبیات زبان ترکی را در کنار یکی از زبانهای زنده دنیا - زبان انگلیسی - و زبان زنده این مرزوبوم - زبان فارسی - قرار دهم .

در خاتمه ضمن آرزوی موفقیت به خوانندگان ارجمند توصیه می‌شود که جملات انگلیسی را ابتدا تحت اللفظی معنی کنند و سپس به معادل های فارسی و ترکی آنها بپردازند ، و به همین منظور معنی کلیه کلمات انگلیسی این کتاب به ترتیب حروف الفبائی نوشته شده تا کسانی که با معلومات انگلیسی کمتری این نوشته را می‌خوانند بتوانند معنی جملات را به راحتی دریا بند .

بیوک محبی میرک

فروردین ۱۳۶۸

تبریز

فهرست

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱-۱۱۰	امثال و حکم سه زبانه
۱۱۱-۱۳۵	لغت و معنی
۱۳۶-۱۶۰	امثال و حکم انگلیسی
۱۶۱-۱۶۲	تمرین و پاسخ

امثال و حکم سه زبانه

A bird in the hand is worth two in the bush.

سیلی نقد به از حلوی نسیه .

سیلی نقد از عطا نسیه به   نک قفا پیشت کشیدم نقد ده

نسیه گلمز کیسیه .

*****

A brave man smiles in the face of adversity.

قوی دل هراسی ندارد زمشکل .

ایگیتلرین ایشی دارا دوشنده آغلامازلار گوله رلر .

*****

Absence makes the heart grow fonder.

دوری و دوستی .

جدایی تا نیفتد دوست قدر دوست کی داند

شکسته استخوان داند بهای مومیائی را

آیری دوشن یولداشلار بیربیرین چوخ ایسترلر .

*****

A burnt child dreads the fire.

افعی گزیده می‌رمد از شکل ریسمان .

ایلان ووران آلا چاتیدان قورخار .

*****

A case of dog eat dog!

کی بہ کیہ!
کیم کیمہ دیر!

*****

Accidents will happen.

با قضا نتوان کارزار کرد .
در کف شیر نر خونخواره ای   غیر تسلیم و رضا کو چاره ای
چیخان قان داماردا قالماز   قضا یغلی اسه نده اژدهالردایانماز

*****

A close mouth catches no flies.

تا مرد سخن نگفته باشد   عیب و هنرش نهفته باشد
دانشمیان تانینماز .

*****

A company in distress makes sorrow less.

بلا چو عام بود دلکش است و مستحسن .
اٹل ایله قاراگون بایرامدیر

*****

A constant drop will wear a hole in a stone.

گرت پایداریت در کارها   شود سهل پیش تو دشوارها .
چون ز چاهی میکنی هر روز خاک   عاقبت اندر رسی در آب پاک .
قازا قازا داغلار داغیلار   یازا یازا کتابلار یازیلار

A constant guest is never welcome.

میهمان تا سه روز عزیزاست.

میهمان اگرچه عزیزاست ولیکن چون نفس

خفقان آرد اگر آید و بیرون نرود.

ایلده گلن گول اوسته . گونده گلن کول اوسته .

*****

A creaking gate hangs long.

بادمجان بم آفت ندارد.

عارسیز اریمز، چاییر چوریمز.

*****

Actions speak louder than words.

بزرگی سراسر به گفتار نیست

دو صد گفته چون نیم کردار نیست

ایشده ن سوزاولار، سوزده ن ایش اولماز.

*****

A drowning man will clutch at a straw.

شخص مغروق به هر خس و خاشاکی چنگ می اندازد.

مرد غرق گشته جانی می کند

دست را در هر گیاهی می زند .

غرق اولان، الین کو تو گده آتار کو پو گده ده .

*****

A fool may throw a stone into a well, which a hundred wise men cannot pull out.

یک دیوانه سنگی را به چاه می اندازد صد عاقل نمی توانند آنها را درآورند .
بیر دلی بیر قوییه داش سالار، مین عقللی چیخاردا بیلمز .

*****

A friend in need is a friend indeed.

یار نیک را روز بد باید شناخت .
دوست آن باشد که گیرد دست دوست در پریشان حالی و در مان ندگی .
داغا دومان دوستا گمان دوشدی گل
یاخشی گونلر یولداشی یامان گونلر دوشدی گل

*****

A friend's frown is better than a foe's smile.

پای در زنجیر در پیش دوستان به که با بیگانگان در بوستان .
نه قدر اوزاق اولسا، یول یاخشیدیر نه قدر یامان اولسا، ائل یاخشیدیر .

*****

A friend to everybody is a friend to nobody.

دوست همه کس، دوست هیچکس نیست .
هاممیا یولداش اولان، هئچ کیمه یولداش اولماز .

*****

After death the doctor.

نوشدارو بعد از مرگ سهره بد
دارو که پس از هلاک باشد
برجای حریر خاک باشد .
طویدان سورا ناغارا، خوش گلدین بایرام آغا .

A full purse will draw many friends.

ناگزیر است مگس دکه حلوائی را .

هر کجا چشمه‌ای بود شیرین مردم و مرغ و مور گرد آیند.

آری شیره باشینا بیغیشار .

*****

A golden key opens every door.

هر که را زر در ترازوست زور در بازوست .

پولون وارگیریش ، یوخوندور سوریش .

*****

A good beginning makes a good ending.

خشت اول گر نهد معمار کج تا شریا می‌رود دیوار کج .

اولی یاخشی اولمیان ایشین ، آخری یاخشی اولماز .

*****

A good deed is never lost.

تونیکی می‌کن و در دجله انداز که ایزد در بیابانت دهد باز .

تیکه نی آت دریایه بالیقده بیلمسه خالیق بیلر .

یاخشیلیق ایتمز ، یامانلیق بیتمز .

*****

A good friend is worth more than a near kinsman.

مرا بعلت بیگانگی ز خویش مران که دوستان وفادار بهتراز خویشند

بیگانه اگر وفا کند خویش من است و خویش جفا کند بد اندیش من است

یولداش واردی قارداش دئسن یاخشیدیر

قارداش واردی قارا داش اوندان یاخشیدیر .

*****

A good name is better than riches.

دولت جاویدیافت هرکه نکونام زیست .

نام نیکو گر بماند ز آدمی به کزو ماند سوی زر نگار .

آت ثوله نده بهری قالار، ایگیت ثوله نده آدی .

*****

A good neighbour, a good morrow.

همسایه نیک در جهان فضل خداست .

یاخی قونشو تاری وئرگیسیدور .

*****

A great ship must have deep water.

یا مکن با فیلبانان دوستی یا بناکن خانه ای درخورفیل

ده وه چی ایله قوهوم اولانین، دروازاسی گئن اولا گرهک .

*****

A handful of grass for an elephant's stomach!

فیل و فنجان !

ده وه نی چومچه ایله سوواریرسان !

*****

A happy heart makes a blooming visage.

گر بگویم که مرا حال پریشانی نیست

رنگ رخساره نشان می‌دهد از سر ضمیر.

نه قویارسان انگووه، شیره‌سی چیخار رنگووه.

*****

A hungry man is an angry man.

گرسنه خیزد اگر، جهان نیارآمد.

ایلان ووران یاتار آج یاتماز آج قولاقینا سوز باتماز.

*****

A joint pot never boils.

دوکس نیز در یک عمل ضا یعند که دیگ شراکت نیاید بجوش.

شریک یاخشی اولسایدی، تاری ئوزونه بیرین یاراداردی.

ایکی حاچالی مئخ یغره کئچمز.

*****

A liar is not believed when he tells the truth.

گوسفند چوپان دروغگو را گرگ درید، هیچکس باور نکرد.

یالانچینین ایوینه اود دوشدی، هئج کیم اینانمادی.

*****

A lion may come to be beholden to a mouse.

روزگار آئینه را محتاج خاکستر کند.

شاهیندا قاراجیه ایشی دوشر.

*****

A little learning is a dangerous thing.

نیم حکیم خطر جان، نیم واعظ خطر ایمان .

یاریمچیق حکیم آدام باس دیرار   یاریمچیق واعظ ایمان آز دیرار .

*****

All covet, all lose.

طمع را نباید که چندان کنی .   که صاحب کرم را پشیمان کنی .

آرتیق تاماخ داش یارار   داش قایدار باش یارار .

*****

All feet tread not in one shoe.

دو پا را در یک کفش نمی کنند .

ای کی ایغی بیر چاریقا قیسنا ماق اولماز .

*****

All his geese are swans.

غازهای خودش همه غو هستند .

آغزینا چوللی دووشان سیغیشمور .

*****

All is well that ends well.

شاهنامه آخرش خوش است .

باشماقلاری گیه نده بللی اولار .

*****

All mischief comes from idleness.

بیکاری موجب شرارت است .

دگیرمانین بوغازی بوش قالسا، داش داشی سورتر

*****

All that glitters is not gold.

هرگردی گردو نیست .

هردرخشنده ای طلا نیست .

نه هر آهوی نافه افکن بود   نه هر اختری مهر روشن بود .
شکر مازندران و شکر هندوستان   هردوشیرین است اما این کجا و آن کجا
خلق گفتند این سلیمان بی صفاست   از سلیمان تا سلیمان فرقهاست .
چو خلاری ده ده سینین گوزون چیخارد-دی اونا کوراوغلی دئسونلر،
کورکیشینین اوغلی دئدی لر .

*****

All things come to him who waits.

صبر و ظفر هر دو دوستان قدیمند   بر اثر صبر نوبت ظفر آید .
دایانان آپارار .

*****

All lay loads on a willing horse.

هرکه خر شود البته می شوند سوارش .

نرمی زحد مبرکه چون دندان مار ریخت

هر طفل نی سوار کند تا زیا نه اش

پی سری اگدیگجه می وورارلار   آیینین اله دوشه نین اوینادارلار .

A man in passion rides a mad horse.

نیست هر عقل حقیری پایدار   وقت حرص و وقت خشم و کارزار.
 حرص کلهر گوز قیزارار   حرص گندهر اوز قیزارار.

*****

A man is known by the company he keeps.

انسان از دوستش شناخته می‌شود.

تو اول بگو با کیان دوستی   من آنکه بگویم که تو کیستی
 تای توشووی باب ائله   گوره ن دئسین ها بئله.

*****

A man's best friends are his ten fingers.

کس نخارد پشت من   جز ناخن انگشت من.
 به غم خوارگی چون سر انگشت من   نخارد کس اندر جهان پشت من.
 هئج کیم آداما قوش دوتماز.

*****

A man's wealth is his enemy.

هرکه زر دارد دشمن دربر دارد.
 تولکونی دریسینه گورا قووارلار.

*****

A merry beggar.

برهنه خوشحال.

آج قودورقان اولار، چیلپاق اویناغان.

An apple a day keeps the doctor away.

روزی یک سیب حفظ می‌کند ترا ز طبیب .

کونده بیرآلما، داوا ییوب سارالما .

*****

An empty sack cannot stand upright.

انگشت خشک نمک برنمی‌دارد .

بوش چوال ایاق اوسته دورماز .

*****

An Englishman's house is his castle.

مور در خانه خود حکم سلیمان دارد.

گر تو به بلخ شهریاری   من در خانه خویش شهریارم .

هر قوش شوز یوواسینین آغاسی دیر .

*****

An expensive wife makes a pensive husband.

زن خوب فرمانبر پارسا   کند مرد درویش را پادشا .

آرواد وار ائو بیغار، آرواد وار ائو پیخار .

یامان آرواد تئز کیشینی قوجالدار   اصیل آرواد چوخ دردینی آزالدار .

*****

A new broom sweeps clean.

نوکر نو تیزرو .

تازه چیخان دایلاقلار، چولونه گورا اویناقلار

An honourable death is better than an inglorious life.

مرگ با عزت به از زندگی باذلت است .
سارالا سارالا قالماقدان ، قیزارا قیزارا ئولمک یاخشیدور .

*****

An iron fist in a velvet glove.

آن کسانیکه آهنین مشتند دشمنان را به دوستی کشتند .
دشمن سنی داشینان، سن دشمنی آشینان .

*****

A nod to the wise, a rod for the fool.

دانا با اشاره ابرو کار کند و نادان به زخم چوگان .
قانانا میلچک قانادی سازدی قانمیانا زیرنا قواوال آزدی .

*****

An old poacher makes the best keeper.

آشنا داند زبان آشنا .
آنکس که ز شهر آشنائیست داند که متاع ما کجائیست .
لالین دیلین ننه سی بیلر .

*****

A penny for your thoughts.

یک ریال بگیر به حرف بیا .
گمیلرین غرق اولوب ؟

*****

A penny saved is a penny gained.

مخور غم ز صیدی که ناکرده‌ای که یخنی بود هر چه ناخورده‌ای .
ایشده ن آرتماز ، دیشده ن آرتار .

*****

A place for everything, and everything in its place.

هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد.
سوز وار خلق ایچینه ، سوز وار خلق ایچینه .

*****

Appearances are deceptive.

از دور می‌برد دل وز نزدیک زهره را .
تورش آچادیر ، گوره نین آغزی سولانیر ، بیه نین دیشی قاما شیر .

*****

A pretty kettle of fish.

شهر فرنگه از همه رنگه .
جنگل مولاست .
بیری یاتیر بیری قالخیر .

*****

A rolling stone gathers no moss.

شباتی بدست آور ای کم شبات که برسنگ غلطان نروید نبات .
گزه ن آیآغا داش دگر .

*****

A rose by any other name would smell as sweet.

باز گردد به اصل خود هر چیز.

اصل ایتمز، ساری یاغ اییمز.

*****

As a man sows, so shall he reap.

هر چه کاری در بهاران تیر ماهان بدروی .

خرما نتوان خورد از این خار که کشتیم

دیبا نتوان بافت از این پشم که ریشتیم .

نه اکسن اونی بیچرسن، نه اگیرسن اونی چیترسن.

*****

As like as chalk to cheese.

من می گویم آسمان تو می گوئی ریسمان.

من دیپره م قدم دمه، سن دیپرسن دامنان دامنا.

*****

As like as two peas in a pod.

مثل اینکه یک سیب را دونیم کرده اند.

اقله بیل بیر آلمادی یاری بولونوب.

*****

A snake in the grass.

مار خوش خط و خال .

ایلاندی چالاندی بزه کلری یالاندی .

A soft answer turns away wrath.

خوش زبان باش در امان باش .

به شیرین زبانی و لطف و خوشی   توانی که پبلی به موئی کشی .

ایلانی شیرین دیل یوواسیندان چیخاردار .

*****

A sound mind in a sound body.

عقل سالم در بدن سالم .

تولانبار دامیندا لاله اولماز، سینیق قاپدا یاغ قالماز .

*****

A square peg in a round hole.

به جای شمع کافوری چراغ نفت میسوزد .

تاج کیان بین که کیان می نهند   جای کیان را به کیان می دهند .

طرلان یثرینه سارگلوب .

*****

A still tongue makes a wise head.

زبان در دهان ای خردمند چیست   کلید در گنج صاحب هنر

چو در بسته باشد چه داند کسی   که گوهر فروش است با پبیلور .

آچیلما میش سفره نین بیر عیبی وارسا، آچیلانین مین عیبی وار .

*****

A stitch in time saves nine.

سرچشمه شاید گرفتن به پبیل   چو پر شد نشاید گذشتن به پبیل .

اود هریانا دوشه ئوزینه یئرآچار.

*****

A straw will show which way the wind blows.

بخت چون عالی بود بنماید از آغاز کار

روز روشنی پیدا کند وقت سحر .

فرلی جوجه یومورتادا جوککولدهر .

*****

A successful man often has many enemies.

هیچ کس نزنند بر درخت بیبرسنگ .

بارلی آغاجا داش آتارلار .

*****

As you make your bed,so you must lie in it.

خود کرده را تدبیر نیست .

چو تو خود کنی اختر خویش را بد مدار از فلک چشم نیک اختری .

ئوزی یخیلان آغلاماز .

*****

As you sow,so you reap.

از مکافات عمل غافل مشو گندم از گندم بروید جوزجو .

پنبه کشتی طمع به ماش مدار جو بکاری عدس نیارد بار .

همینت بسندست اگر بشنوی که گر خار کاری سمن ندروی .

آرپا اکن بوغدا بیچمز .

At length the fox is brought to the furrier.

آخر گذر پوست بہ دباغخانہ است .
ایب نقدر اوزون اولسا دولانار دوواناقدان کئچر .

*****

A white lie.

دروغ مصلحت آمیز بہ از راست فتنہ انگیز است .
نہ ہر جایگہ راست گفتن سزاست فراوان دروغ است کان بہ ز راست .
چوخ دوغری وار یالان اوندان یاخشیدور .

*****

A widow's mite.

برگ سبزیست تحفہ دوریش .
چوبانین سوغاتی یملیک اولار .

*****

A wink is as good as a nod.

عارفانرا اشارہ ای کا فیست .
ساغ اولسون او گوزو ، گوز قانان اولا
دیل دوداق دینمہ میش سوز قانان اولا

*****

A wise son makes a glad father.

پسر عاقل پدر را خوشحال می سازد .
یاخشی اوغول دہ دہ نین الینین عساسی دی .

A wolf in sheep's clothing.

گرگ در لباس میش .

پامبیغنان باش کسه ندیر .

*****

A word before is worth two after.

جنگ اول به از صلح آخر است .

شرطی شوخومدا کسیره م .

*****

A word is enough to the wise.

در خانه اگر کس است یک حرف بس است .

اووچی یا اووی گورسدملر ، داغی گورسدرلر .

*****

A word spoken is past recalling.

تیراز کمان چوجست ، باز نیاید به شست .

سوز آغیزدان چیخاندان سورا بیرده یئرینه گلمز .

*****

Barking dogs seldom bite.

از آن بترس که سایه او دارد   از آن بترس که سربه تو دارد .

بوش دوتان برک کسر .

سایماز ایت قاپار .

*****

Beat the dog before the lion.

بچہ خود را میزند تا چشم همسایہ بترسد.

ٹوکوز ٹولدورور، گؤز قورخودور.

*****

Beat the spice, it will smell the sweeter.

عود برآتش نهند و مشک بسایند.

تا نبیند رنج و سختی مرد کی گردد تمام

تا نیاید بادوباران گل کجا بویا شود.

دوگولمه میش دویوده نآش اولماز.

قلم یاریلماسا یازماز.

*****

Beauty is in the eye of the beholder.

اگر بردیدہ مجنون نشینی به غیر از خوبی لیلی نبینی.

گوزہ لیک باخانون گؤزینن اولار.

*****

Beauty is only skin-deep.

نه هر که بصورت نکوست سیرت زیبا دراوست.

اته باخما دونا باخما ایچینده کی جانا باخ.

اصیل آل چرکین اولسون، بداصیل گوزہ ل آلما.

*****

Be just to all but trust not all.

بد گمان باش در امان باش .
 اینانما دوستووا ، سامان تپیر پوستووا .

*****

Best is cheapest.

ارزان خری انبان خری .
 ارزان بی علت و گران بی حکمت نمی شود .
 اوجوزدان باهاسی اولماز .

*****

Be true and fear not.

آنراکه حساب پاک است از محاسبه چه پاک است .
 قوردون اوزی آغدير قرانلو قدا نه گزير .

*****

Better an egg today than a hen tomorrow.

نقدی ز هزار نسیه بهتر باشد .
 نقدی بوراخیب، نسیه دالیجا گئمه .

*****

Better late than never.

دیر آی و درست آی .
 گئجه گل وجه گل .

*****

Better sit still than rise and fall.

سنگین باش و ننگین مباش.
 آغیر اوتور باتمان گل .

*****

Better the devil you know than the devil you do
 not know.

دیو آزموده به از مردم ناآزموده است .
 سنانما میش آتین اویان بیانینا کچمک اولماز .
 هر آغاچا سویکنمگ اولماز .

*****

Better to ask the way than go astray.

پرسیدن عیب نیست ، ندانستن عیب است .
 بپرس هرچه ندانی که ذلّ پرسیدن دلیل راه تو باشد به عزّ دانایی .
 سوروشماق مان ده ئیل ، بیلمه مک مان دیر .

*****

Better unborn than untaught.

به دنیا گر نیایی بهتر از آن است که بیسواد مانی .
 سوادسیز آدام کورقوشدی آز سواد آدام تای قیشدی .

*****

Between two stools you fall to the ground.

هم از شوربای قم ماند هم از حلیم کاشان .
 آراندا توتدان اولدی ، داغدا قوروت دان .

Beware of imitations.

خلق را تقلیدشان برباد داد ای دو صد لعنت براین تقلیدباد
قونشو قونشیا باخسا، ٹوز جانینا اود سالار
بحثلن حجہ گئدن چوللبرده سرگردان قالار.

*****

Birds of a feather flock together.

کبوتر با کبوتر باز با باز کند ہم جنس با ہم جنس پرواز.
کور کوری تاپار، سوچوخوری.
چولمک دیغیرلانار دوواقین تاپار.

*****

Blood is thicker than water.

خون خون را می کشد.
ات ایله دیرناق آراسینا گیرن چوریه ر چیخار.

*****

Blood will tell.

خوش اصل خطا نکند بد اصل وفا نکند.
از اسب می افتد از نسل نمی افتد.
بوجاقدان گئتسه، اوجاقدان گئتمز.

*****

Bring a cow to the hall, she will run to the stall.

جغد آن به که آبادی نبیند.

بایقوش خرابه سئوهر.

*****

Burn not your house to fright the mouse away.

بهر کیکی گلیمی را نسوزانند.

بهر کیکی تو گلیمی را مسوز   وز صداع هر مگس مگداز روز
بیسر بینمازدان اوتری مسجدین قاپوسون باغلامازلار.

*****

Business is business.

دوستی به دوستی جو بیار زردآلوبیر.

سوری سنه پیشکشدیرچپیش سکیپزقراندان اسگیک اولماز.

*****

Cast not out the foul water till you bring the good.

تا نبیند کودکی که سبب هست   او پیاز گنده را ندهد زدست
ااششکه مین، آتا چاتینجا.

*****

Catch your bear before you sell its skin.

پوست خرس نزده مفروش .

دریادا بالیق سوداسی ایله مه.

*****

Charity begins at home.

اول خویش بعد درویش.

چراغی که به خانه رواست به مسجد حرام است .

اول اثوین ایچی سونرا چۆلی.

*****

Circumstances alter cases.

باران که در لطافت طبعش خلاف نیست

در باغ لاله رویدودر شوره زار خس .

اینک سو ایچر سوت اولار ، ایلان سو ایچر زهر اولار.

*****

Clever people often miss their way.

پهلوان از پر فنی به زمین می خورد.

آدم زرنک پایش روی پوست خربزه بند است .

تولکی چوخ بیلدیگینده ن تلیه دوشر .

زیره ک قوش ، دیمدیگیندن ایلیشر .

*****

Clothes do not make the man.

در عمل کوش هر چه خواهی پوش .

تن آدمی شریف است به جان آدمیت

نه همین لباس زیباست نشان آدمیت

آدامی پالتار ایله تانیمازلار .

*****

Come day, go day, God send sunday.

دنیا را آب ببرد او را خواب می برد.
 گوندوز گزهر اوبانی گنجه آغریبار دابانی.
 یوخوسی آغیر آدامدیر.

*****

Come with the wind, go with the water.

با آب رود هر آنچه با باد آید.
 یئل گتیره نی، سئل آپارار.

*****

Coming events cast their shadows before them.

سالی که نکوست از بهارش پیداست.
 آخشمین سویوقلوقی ایکنیدیده ن بللی اولار.

*****

Crocodile tears.

اشک تمساح.
 آغلاسا آنام آغلار، قالانی یالان آغلار

*****

Crooked by nature is never made straight by
 education.

نهال تلخ نگردهد به تربیت شیرین.
 شمیرنیک ز آهن بد چون کندکس ناکس به تربیت نشود ای حکیم کس.
 قویو دیبده ن سولی اولسون، باشدان سو توکمگینن سولی اولماز.

Curses come home to roost.

تف سربالا بہ ریش صاحبش برمی‌گردد .

بہ گفتار اگر مرد بد می‌کند همانا کہ با نفس خود می‌کند .

یاوا دانیشان ٹوزینہ دانیشیر .

*****

Cut not the branch on which you sit.

چو میوہ سیر خوردی شاخ مشکن .

آغاچین میوہ سین ییوب بوداغین سیندیرما .

*****

Cut your coat according to your cloth.

از گلیم خویش پا بیرون نمی‌باید نہاد .

برآن کدخدا زار باید گریست کہ دخلش بود نوزده و خرچ بیست

یورقانوا گۆره ایاقوی اوزات .

*****

Diamond cut diamond.

سنگ را سنگ می‌شکند .

فیشقیراقینان گامیش زمیدہ ن چیخماز .

*****

Discretion is the better part of valour.

احتیاط شرط عقل است .

ایگیتین ایگیتدہ ن احتیاطی آرتوقدور .

Do as you would be done by.

آنچه به خود نمی‌پسندی به دیگران می‌پسند.
برخلق خدا حکم چنان کن که اگر آن بر تو کند کسی تو راضی باشی.
توزیوه ایگنه باتیر، یولداشووا چوالدوز.

*****

Don't bite off more than you can chew.

کاری که نه کار توست زینهار مکن.
چون ندانی دانش آهنگری ریش و مو سوزد گر آنجا بگذری.
اوشاق ندی، فشنک ندی.

*****

Don't bite the hand that feeds you.

نمک خوردی نمکدان را مشکن.
مروت نباشد بدی با کسی کزونیکوئی دیده باشی بسی.
گمیده اوتوروب گمیچی گوژو چیخارتما.

*****

Don't carry coals to Newcastle.

زیره به کرمان نبرند.
یئردهن گویه یاغماز، گویده ن یئره یاغار.

*****

Do not cast your pearls before swine.

خر چه داند قیمت نقل و نبات .

برسماع راست هرکس چیز نیست   لقمه هر مرغی انجیر نیست
 قورد نه بیلیر قاطر باهادی .

*****

Don't confide your secret to anyone.

تا نشناسی گهر یار خویش   یاوه مکن گوهر اسرار خویش .
 منه در میان راز با هر کسی   که جاسوس هم کاسه دیدم بسی .
 مگو با دوست می گویم چه باک است   اگر دشمن شود بیم هلاک است .
 بدوست اگر چه عزیز است راز دل مگشای

که دوست نیز بگوید به دوستان عزیز .
 سرون دئمه یاریوه ، یاریندا بیر یاری وار .

*****

Don't count your chickens before they are hatched.

جوجه را آخر پائیز می شمیرند .
 جوجه نی پائیزدا سایارلار .

*****

Don't do anything that you will be sorry for.

زلیخا مرد از این حسرت که یوسف گشت زندانی
 چرا عاقل کند کاری که باز آرد پشیمانی .
 سوراکی پئشمانلیق بره بیتیرمز .

*****

Don't have too many irons in the fire.

با یک دست نمی‌توان دوهندوانه گرفت .
بیرالده ایکی قاریوز ساخلاماق اولماز .

*****

Don't make a mountain out of a mole-hill.

از گاه کوه نسازید .
چیچاغانی اویوب اویوب یارا ایله مئیون .
هئج زاد-دان بیر زاد دوزه لدمئیون .

*****

Don't make a rod for your own back.

شتر دیدی؟ ندیدی!
ده وه گوردون؟ رد-دینده گورمدیم!

*****

Don't put the cart before the horse.

آدم ناشی سرنا را از سر گشادش می‌دمد .
برعکس گشته کارها   شهنه را دزد آورد بازارها .
آرپانی توکوبلر ایتین قاباقینا، سوموگی آتین .
ایاقلار باش اولوب، باشلار ایاق .

*****

Don't ride the high horse.

ز روی کبر اگر کردن فرازی   جهانی را زخود آزرده سازی
کوینن گئدمک انسانلارا یاراشماز .

Don't teach your grandmother to suck eggs.

به لقمان حکمت آموختن بی ادبی است.

اووچی یانیندا گوژووی قییرسان!

*****

Don't wash your dirty linen in public.

سربشکند در کلاه ، دست بشکند در آستین.

اگر دوست با دوست گیرد شمار نباید که باشد میانجی به کار.

باش سینار بورک ایچینده ، قول سینار کورک ایچینده.

*****

Do your best and God will do the rest.

از تو حرکت از خدا برکت.

تارینی چاغیر ، تازینی بوراخ.

*****

Early sow , early mow.

کاشت زود ، برداشت زود .

تغز اکن تغز بیچر .

*****

Early to bed , early to rise makes a man healthy,
wealthy and wise.

زود خوابیدن و زود برخاستن شخص را سالم ، ثروتمند و عاقل می کند.

سخر خیز باش تا کامروا گردی .

آخشام اولدی یات، سحر اولدی آت .

*****

Easier said than done.

به عمل کار برآید به سخندانى نیست.

قیشین کاتداسی یا زا تک تک چیخار .

*****

East or west , home is best.

یوسف که به مصر پادشاهی می کرد می گفت بی شاهی کنعان خوشتر .

غربت جنت اولسادا، گنه وطن یاخشیدیر.

*****

Easy come , easy go.

باد آورده را باد برد.

هاینان گنلن هوینان گده ر.

*****

Eaten bread is soon forgotten.

سگی را خون دل دادم که با من آشنا گردد

ندانستم که سگ چون خون خورد خونخوار گردد .

یاخشیلیق ایتیره ن، بیال ایتیره ندی.

*****

Either win the saddle or lose the horse.

یا سر می رود یا کلاه می آید.

دست از طلب ندارم تا کام دل برآید یا جان رسد به جانان یا جان زتن درآید
یا دولت باشا ، یا قوزقون لئشه .

*****

Empty vessels make the most noise.

صدای دهل از خالی بودن شکم است .
سویون شیققیلدیسیندان قورخماماق گرهک .

*****

Even a worm will turn.

وقت ضرورت چو نماند گریز دست برد بر سوی شمشیر تیز .
سو میمونی بوغاندا ئوز بالاسین دیرناقلار
پیشگی دارا قیسناسان ال اوزووی جیرماقلار .

*****

Every cloud has a silver lining.

پایان شب سیه سپید است .
به هنگام سختی مشو ناامید کزابر سیه بارد آب سپید .
بعد نومیدی بسی امیدهاست از پی ظلمت بسی خورشیدهاست .
هر قازانلوقون بیر آیدینلیقی وار .

*****

Every heart has its own ache.

اندیرین خاکدان فرسوده هیچکس را نبینی آسوده
هره نین بیر دردی وار، هئچ کیمه دشمز آغلار .

Every man draws the water to his own mill.

هرکس به فکر خویش است کوسه به فکر ریش است.
گشچی جانی هاییندا، قصاب پی آختارور.
هره اودی ثوزینه ساری دئشیر.

*****

Every man is for himself.

زمانه ایست که هرکس به خود گرفتار است.
باشلی باشین ساخلا سین ایامی دیر.

*****

Every man to his trade.

رخش باید تا تن رستم کشد.
کار هر بز نیست خرمن کوفتن گاو نر می خواهد و مرد کهن.
پالچیفایا باتان آرابانی قوجا ٹوکوز چیخاردار.

*****

Everything comes to him who waits.

گر صبر کنی زغوره حلوا سازی.
صبر آمد عاشقانرا کام دل بیدلانرا صبر شد آرام دل.
ای دل صبور باش و مخورغم که عاقبت
این شام صبح گردد و این شب سحر شود.
صبر ایلیه ن نجات تاپار

*****

Everything is good in its season.

پوستین بهر دی آمد نی بهار.
هر چیزی به جای خویش نیکوست .
چمچه نین قدری آتش داشاندا بیلینر.

*****

Example is better than precept.

عالم آنکس بود که بد نکند   نه بگوید به خلق و خود نکند.
دئدیگوه باخاق یا یئدیگوه ؟

*****

Failure is failure.

یک داغ دل بس است برای قبیلہ ای   روشن شود هزار چراغ از فتیلہ ای.
بیر چراغین ایشیقینا یوزنفر اوتورار.

*****

Faint heart never won fair lady.

هرکه شمشیر زند سکه به نامش خوانند.
مٹشه دن قورخان مارال دوتابیلمز.

*****

Fair faces need no paint.

حاجت مشاطه نیست روی دل آرام را .
معشوق خوبروی چه محتاج زیور است .
گوزله بزہک نہ کرہک .

Fast bind , fast find.

دربسته شیر را برمی گرداند .
یاخشی باغلا قاپووی، اوغورلادما واریوی.

*****

Fear keeps the garden better than the gardener.

ریاست بی سیاست نتوان کرد .
باغبانوں قورخوسی اولماسا، باغدا بیرالما قالماز.

*****

Figs do not grow on thistles.

گنه تخم چه باشد زمین چوقابل نیست .
زمین شوره سنبل برنیارد در آن تخم عمل ضایع مگردان.
اوت کسکی اوسته بیتر .

*****

Fine feathers make fine birds.

پرنده زیبا از بال و پر زیباست .
آت مینگ ثورگه در، دون یثریمگ .

*****

Fine words butter no parsnips.

از حلوا حلوا گفتن دهان شیرین نمی شود،
بال بال دهماقنان آغیزدا بال اولماز .

*****

First catch your hare.

بہ دشت آہوی ناکر فتنہ مبخش .
 ہلہ قوی دایین قوزویا گندسین سورا !

*****

First come, first served.

آساب بہ نوبت است .
 تئز چاتان تئز چاتار .

*****

Forbidden fruit is sweetest.

منع چو بیند حریم تر شود انسان .
 دئدین یئمہ ، یئرین دئمہ .

*****

Forgive an enemy , but don't trust him.

چو زنہار خواهد کرم پیشہ کن
 ببخشای و از مکرش اندیشہ کن .
 دوشمنہ امان وئر، زمان وئر مہ .

*****

Fortune favours the brave.

ہرکہ ترسید مرد ، ہرکہ نترسید برد .
 قورخمیان آپارار .

*****

Four eyes are better than two.

مشورت در کارها نیکو بود.

عقل عقلمند او تگون اولار .

*****

Friends may meet , but mountains never greet .

کوه به کوه نمی‌رسد، آدم به آدم می‌رسد.

داغ داغا ییئتیشمز، آدم آداما ییئتیشر.

*****

Full of courtesy , full of craft .

دوستی دوستی از سرت می‌کنند پوستی.

یاغلار دوزلار آخیردا دموزلر.

*****

Give a rogue enough rope and he will hang himself .

دیوانه را هوئی بس است .

دلیه یئل وئر، الینه بئل وئر.

*****

Give him an inch , and he will take an ell .

غریبه را گفتند خوش آمد   نفسی کشید پیش آمد .

آشنا آشنا چیخار اوجاق باشینا .

اؤز وئرسن آستارین ایستر .

*****

Give never the wolf the wether to keep .

نیاید زگرگ چوپانی.

قویونی قوردا تاپیشیرماق اولماز.

*****

God helps those who help themselves.

با توکل زانوی اشتر ببند.

ده وه نین دیزین باغلا، سورا تاروا تاپشیر.

*****

God tempers the wind to the shorn lamb.

خدا کس بی کسان است.

کور قوشونکین تاری ئوز یوواسیندا یئتیره ر.

*****

Good fences make good neighbours.

دیوارهای خوب همسایه ها را خوب نگه می دارد.

قونشولار آراسیندا برده اولسون گره گ.

*****

Great boast, little toast.

بُز عالی جیبب خالی.

آیرانی یوخ ایچمه گه، گوموش کورپی اختاریر گئچمه گه.

*****

Great fish eat up the small.

بروقوی شو اگر راحت جهان طلبی که در نظام طبیعت ضعیف پایمال شود

گوجلی نن داری اکمگ اولماز.

*****

Great promise , small performance.

سنگ بزرگ علامت نزدن است .

یکه داشدی، کلدیم قاشدی .

*****

Growing old is something a man has to accept.

عصا از راستی هر دم به گوش پیر می‌گوید

مگر در خواب خواهی دید ایام جوانی را .

عصا الهه گلر دیله ، جوانلیق دای دوشمزاله .

جالاسان گونی‌گونه ، کئچن‌گونه گون چاتماز .

*****

Habit is second nature.

خوی بد در طبیعتی که نشست   نرود تا به وقت مرگ از دست .

تویوقی بوغدا انبارینه سالسان، دورار اشینمه‌گه .

*****

Half a loaf is better than none.

کاجی به از هیچی است .

بیر تیکه بیر داغی آشیرار .

*****

Handsome is that handsome does.

هرکه را خُلُقش نکوست نیکش شمر.

یاخشی اودور یاخشی ایشلر باش وئرر اوندان.

*****

Haste makes waste.

عاجل دوبار کار می‌کند.

تله سمگ ایش بیتیرمز، وقت ایتیره ر.

تله سن ایاق بودوره ر.

*****

Heads I win , tails you lose!

شیربیاد من برنده ام، خط بیاد تو بازنده ای!

آلچی دورسا من اوتدوم، تووخان دورسا سن اوتدوردون!

*****

Health is better than wealth.

تندرستی بهتر از ثروت است.

نینیره م قیزیل طشتی، ایچینه قان قوسام.

*****

Heart speaks to heart.

دل به دل راه دارد.

گر دریمنی چوبا منی پیش منی وریپش منی چوبی منی در یمنی.

اورهک یولی یوخون اولار هر یولدان.

*****

He blew his own trumpet.

رجز خوانی کرد .
زیرناسین پیله دی .

*****

He came up against a stone wall.

سرش به سنگ خورد .
آنلی داشا ده گدی .

*****

He did not turn a hair.

خم به ابرو نیاورد .
ئوزینه آدیرمادی .

*****

He drew in his horns.

ماست خود را کیسه کرد .
شمشیر را غلاف کرد .
توتکین دیلین چکدی .

*****

He has a finger in every pie.

ماش هر آش است .
کلن ایله قارداش دیر، گفدن ایله یولداش .

*****

He has been through the mill.

گرگ باران دیدہ است .
 دار دیبیندن قورتارمیشلاردان دیر .
 جله قیرمیشلاردان دیر .

*****

He has bridged over his difficulties.

خر خود را از پل گذرانده است .
 یوکون ییغیب تپیه .

*****

He has dropped a brick.

دسته گل به آب داده است .
 وهرگانی وئریب سئله .

*****

He has gone on fool's errand.

دنبال نخود سیاه فرستاده اند
 الینه توتک وئریبلر .

*****

He has not a penny to bless himself with.

درهفت آسمان یک ستاره ندارد .
 اون شاهییا گولله آتیر .
 یعددی گوئیده بیر اولدوزو یوخدور .

He has not known the ups and downs of life.

جان پدرو تو سفره بی نان ندیده‌ای.
سویی کوزه ده گوروب گونی باجادا.

*****

He has sown his wild oats.

آرد خود را بیخته و الک آنرا آویخته است.
گونون گووروب دورانون سوروب.

*****

He is a cunning old bird.

صد سر را کلاه است و صد کور را عصا.
مین کوزه یه قولپ قویانلاردان دیر.

*****

He is always chopping and changing.

دائما" از این شاخ به آن شاخ می‌پرد.
ید-دی دگیرمانین سویون قاتیر بیریرینه.

*****

He is as proud as a peacock.

از دماغ فیل افتاده‌است.
توکی مخمر چالیر.

*****

He is a time-server.

ننان را به نرخ روز می خورد.
 یئل هایاندان گلسه اویانا چونر.

*****

He is looking for trouble.

خون سیاوش است .
 دعوا چاناغی دیر .
 دعوانی ساتین گزیر .

*****

He is still wet behind the ears.

دهانش بوی شیر می دهد.
 دونن کی اوشاق دیر .
 آغزیندان سوت ایگی گلور .

*****

He keeps up appearances.

صورتش را با سیلی سرخ نگه می دارد .
 قوی دئسونلر فلانکسین چوستی وار
 کیم نه بیلیر آلتی یوخدی اوستی وار

*****

He laughs best who laughs last.

شاهنامه آخرش خوش است .
 از پی هرگریه آخر خنده ایست
 مرد آخر بین مبارک بنده ایست .

سویون شیریلتیسینا قولاق آس .

*****

He manages his own affairs.

گلیم خود را از آب بیرون می‌کشد.

چولون سودان چیخاردیر .

*****

He missed his aim.

تیرش به خطا رفت .

اوخی داشا دگدی .

*****

He never keeps his promises.

قولش قول نیست .

اپنین اوستونه اودون ییغماق اولماز .

*****

He sails near to the wind.

بوجار لنجان است .

گونه باخاندی .

*****

He talks nonsense.

پرت و پلا می‌گوید .

هاداران پاداران دانشیر .

He that cannot beat the horse, beats the saddle.

زورش بہ خر نمی‌رسد، پالانش را می‌زند.

گنہ کرد در بلخ آہنگری بہ شوشتر زدند گردن مسگری.

چاققالین آجیغین، باققالدان چیخیر.

اٹششگہ گوجی چاتمیر، پالانون تاپدییر.

*****

He that is warm thinks all so.

سیر از گرسنہ خبر ندارد.

توخون آجدان خبری اولماز.

آغا توخدور، نوکرہ بیر چورہک چوخدور.

*****

He that travels far knows much.

بسیار سفر باید تا پختہ شوی خامی.

کباب پختہ نگردد مگر بگردیدن.

چوخ یاشایان چوخ بیلمز، چوخ گزن چوخ بیلہر.

*****

He that will not when he may, when he will he shall
have nay.

آن یکی خر داشت پالانش نبود یافت پالان گرگ خرا در ربود

کوزہ بودش آب می‌نامد بہ دست آب را چون یافت خود کوزہ شکست

آت اولاندا میدان اولماز، میدان اولاندا آت.

He went for wool but came home shorn.

رفت آب بیاورد کوزه را هم شکست .
ابستدی قاشین دوزه لدسین، وردی گوزون چیخارد-دی .

*****

He who denies all confesses all.

زبان سست و حرف درست .
دل که پاک است زبان بی-پاک است .
سوغان یئمیوبسن، ایچین نیه گوینه-یر .

*****

He who has an art has everywhere a part.

هنر چشمه زاینده است و دولت پاینده .
صنعت قیزیل اوزوک دیر .

*****

His bread is buttered on both sides.

ناش توی روغن است .
سوت گولونه دوشوب .

*****

His heart is in his mouth.

هرچه در دل دارد بر زبان آرد .
آغریندا لیه اسلانمیر .

*****

History repeats itself.

همان آش است و همان کاسه .

همان سو دی همان دیبه گ .

*****

His word is as good as his bond.

قولش سند است .

توپوردوگون ییالاماز .

*****

Home is home , though never so homely.

درخانه ما رونق اگر نیست صفا هست .

گوهن ائویم گنج ائویم ، هر یئرده ن سن دینج ائویم .

*****

Home is where the heart is.

هر جا دل آنجا باشد میهن است .

اوره ک سئوهن یئر آدامه وطن دیر .

*****

Honesty is the best policy.

درستی بهترین سیاست است .

راستی کن که راستان رستند در جهان راستان قوی دستند .

دوز اگرینی کسر .

*****

Honey is sweet , but the bee stings.

آن نوش به این نیش نمی‌ارزد.
این مهر از آن قهر بی‌ارز است.
باشیمی یاریر، اته گیمه قوز دول‌دورور .

*****

Hunger is the best sauce.

کوفته را نان تهی کوفته است .
آج قاتیق ایستمز، یوخولی یاسدیق .

*****

Hunger will tame a lion.

آنچه شیران را کندروباه مزاج   احتیاج است احتیاج است احتیاج
آجلیق آیی یا قاول چالديرار .

*****

Hungry bellies have no ears.

گرسنه به شمشیر تازد .
این شکم بی‌هنر پیچ پیچ   صبر ندارد که بسازد به هیچ
آج کلینجا چاپار .

*****

If fools went not to market , bad wares would not
be sold.

تا که احمق باقی است اندر جهان   مرد مفلس کی شود محتاج نان

کور بازارسیز اولماسین، بازار کورسیز قالماسین.

*****

If two men ride on a horse, one must ride behind.

دو پادشاه در اقلیمی ننگند.

ایکی قوچ باشی بیر قازاندا قایناماز.

*****

If winter comes , can spring be far behind?

بگذرد این روزگار تلختر از زهر بار دگر روزگار چون شکر آید.

یامان گونون عمری آز اولار یازان قیشین دالی یاز اولار.

*****

If you want a thing well done , do it yourself.

تیماکار کار خویش تو خود خور که دیگران

هرگز برای جرم تو تاوان نمی دهند

ایش الدن، سوز دیلدن، اوغول بیلدهن اولسون گرهک.

*****

In the country of the blind, the one-eyed man is king.

خرس در کوه بوعلی سیناست.

یورت بیه سیز قالاندا، دوغوز تپیه چیخار.

*****

In the deepest water is the best fish.

به دریا در منافع بیشمار است اگر خواهی سلامت برکنار است

بالیق گویلون ایسته سه ، ایستی جانوی سویوق سووا سالاسان گره گ.

*****

It is a silly fish that is caught with the same bait.

خرکه یکبار پایش به چاله رفت ، دیگر از آن راه نمی رود .
حیوان بیر یئرده ایاغی پالچیغا باتسا ، دای آوردان گئتمز .

*****

It is better to be lucky than wise.

اگر به هر سرمویت هنردو صد باشد هنر بکار نیاید چو بخت بد باشد
بخت اولماسا باشد ، نه قوریدا بیترنه یاشدا .

*****

It is better to laugh than to cry.

خنده تلخ من از گریه غم انگیزتر است
کارم از گریه گذشته است از آن می خندم
دم دمی گتیره ر ، غم غمی آرتیرار .

*****

It is easier to pull down than to build.

خراب کردن آسان است ، آباد کردن مشکل است .
اوچوردماق چوخ هاساند ، قورماق چوخ چتین اولار .

*****

It is hard to shave an egg.

از ده ویران که ستاند خراج .

یومورتادان یون قیرخیلماز .

*****

It is never too late to mend.

هرچه از ضرر برگردد منفعت است .
زیانین یاریسیندان قایتماق قازاشدور .

*****

It is never too late to repent.

این درگه ما درگه نومیدی نیست صدبارتوبه شکستی بازآی بازآی
هاردان قایئدسان قایئد، آنجاق قایئد.

*****

It is quite another story now.

آن دفتر را کاو خورد و آن گاو را قصاب برد.
کوره کلیگه کسیلدی او سن گورهن آغاچلار
کسیلدی آغاچلار داغیلدی قوشلار

*****

It never rains but it pours.

با هرکه راست آید از چپ و راست آید .
اگر دستم رسد بر چرخ گردون از اوپوسم که این خون است و آن چون
یکی را داده ای صد ناز و نعمت یکی را نان جو آلوده در خون
کیمیسی کورپی تاپمور کئچمه گه کیمیسی سوتاپمور ایچمه گه .

*****

Judge the daughter by the mother.

مادر ببین، دختر بشتاس.

دختر می‌خواهی مامانش را ببین   کرباس می‌خواهی پهناش را ببین.
آناسینا باخ قیزی آل،   قیراقینا باخ بعزی آل.

*****

Keep a thing for seven years and you will find a
use for it.

داشته آید بکار گرچه بود زهرمار.

هرچه در نظرت خوار آید   نگهدار که روزی بکار آید.
ساخلا سامانی گلر زامانی   ساخلا گونی گلر گونی.

*****

Keep good men company , and you will be of them.

کمال همنشین در من اثر کرد   وگرنه من همان خاکم که هستم
سگ اصحاب کهف روزی چند   پی نیکان گرفت و مردم شد.
مردله الفت قیلان، آخرده بیر گون مرد اولار .

*****

Keep not ill company lest you increase the number.

یاربد ماراست هین بگریز از او   تا نریزد برتو زهر آن زشت خو.
پسر نوح با بدان بنشست   خاندان نبوتش کم شد.
نامردله الفت قیلان، آخر بیابان گرد اولار.

*****

Keep something for a rainy day.

چراغ از بهر تاریکی نگهدار.
دالی گونوی سال یادووا.

*****

Killing two birds with one stone.

چه خوش بود که برآید به یک کرشمه دوکار.
گلدوق خویا، یتیشدوق طویا.

*****

Kill not the goose that lays the golden eggs.

آنکه کشت آن مرغ زرین تخم را   نارسیده تخم ویران کرد شخم را
سودلو قویونی سوریدن   چیخارتمازلار.

*****

Knowledge is power.

توانا بود هر که دانا بود   زدانش دل پیر برنا بود
درخت تو گر بار دانش بگیرد   به زیر آوری چرخ نیلوفری را
یوز دانانون باشین بیرداناکسر.

*****

Learn to walk before you run.

کارزمین را نساخته به آسمان مپرداز.
غوره نشده مویز شده است.
هاماردا یئریه بیلیمور، شوخومدا شیللاق آتیر.

Least said soonest mended.

کم گوی و گزیده گوی چون دُر .

سخن کم گوی ، تا در کار گیرند که در بسیار ، بد در کار گیرند .

آز دنگیلن ، یاز دنگیلن .

*****

Let bygones be bygones.

گذشته ها گذشت .

کئچیب کئچنلر علیک سلام خوش گلدون .

*****

Let not the sun go down on your wrath.

قهر و کینه را هرچه زود ، زدل باید زدود .

یارانی ایستی ایستی باغلاماق گره گ .

*****

Let not your tongue cut your throat.

سر طلبی تیغ زبانی مکن .

زبان سرخ سر سبز می دهد برباد .

لاجرم هر مرغ بی هنگام را سر بریدن واجب است اعلام را .

وقت سیز بانلیان خوروز ، باشین پیچاقه وئرهر .

*****

Let sleeping dogs lie.

فتنه در خواب است بیدارش مکن .

آری یوؤاسینا چوپ اوزاتما.

*****

Liars should have good memories.

دروغو کم حافظه است.

قازان دیبیر دیبیم قیزیلدور، چمچه دیبیربولانمیشام چیخمیشام.

*****

Lies have short legs.

چراغ دروغ بی فروغ است.

یالان تئز ایاق دوتار، یئریمز.

*****

Life has many ups and downs.

زندگی پر فراز و نشیب است.

یاشاماقین چوخلی یئنیش یوققیشلاری وار.

*****

Light not a candle to the sun.

آنجا که عیان است چه حاجت به بیان است.

گوریکن کنده بلدچی نه لازمدی.

*****

Like father , like son.

شیر را بچه هم مانند بدو.

شیر بالاسی شیر اولار.

Like hen , like chicken.

دخترپا در ردپای ما درش می‌گذارد .
آناسی گزن آغاگلاری، قیزی بوداغ بوداغ گزهر .

*****

Like likes like.

خربنده به خانه شتربان آید .
اٹلچیسکی گولوم اولانین ، باشینا گولوم اولار .

*****

Like master , like man.

وزیری چنان شهریاری چنین .
چون سلیمان شاه و چون آصف وزیر نور بر نور است عنبر بر عنبر .
آغاسی گوجللی اولان قول ، قودورقان اولار .

*****

Little strokes fell great oaks.

پشه چو پر شد بزند پیل را با همه تندی و صلابت که اوست
مورچگان را چو بود اتفاق شیر ژیان را بدانند پوست .
قاریشقالار بیغیشدی ، فیل باجادان سیغیشدی .

*****

Live and learn.

تجربه معلم خوبی است .
باشاماق ئورگه ده ر .

Live not to eat , but eat to live.

خوردن برای زیستن و ذکر کردن است

تو معتقد که زیستن از بهر خوردن است

یئمک یاشاماق او چون در، یاشاماق یئمک او چون دگیل.

*****

Look before you leap.

گز نکرده پاره مکن.

هر که اول بنگرد پایان کار اندر آخر او نگرود شرمسار.

ئولچمه میش، بیچمه .

*****

Love begets love.

محبت دو سر دارد .

اگر مجنون دل شوریده ای داشت دل لیلی از آن شوریده تر بی

دگیرمان ایکی داشلی، محبت ایکی باشلی

*****

Love laughs at locksmiths.

درس ادیب اگر بود زمزمه محبتی جمعه به مکتب آورد طفل گریز پای را

بورسمدی کی آی یئرینه گون گئجه کلمز

گر جذبیه عشق اولسا گتیرره م نئجه کلمز.

*****

Love me , love my dog.

گوش عزیز است، گوشواره‌اش هم عزیز است.
ایتی وورمازلار بیسه‌سینه گوره .

*****

Love your neighbour as yourself.

همسایه خود را همچون خویشتن دوست بدار.
خیرایسته قونشوا ، خیرگلسون باشوا .
قونشووی بیر اینکلی ایسته، تاری سنه ایکسین وئرسین .

*****

Make hay while the sun shines.

چو میدان فراخ است گوئی بزن.
یئل یاتمامیش کورووی سوؤثر .

*****

Man proposes , God disposes.

تدبیر از انسان ، تقدیر از خدا .
آنچه دلم خواست نه آن می‌شود آنچه خدا خواست همان می‌شود
سن سایدیغوی سای ، گوئر فلک نه لر ساییر .

*****

Many a little makes a mickle.

قطره قطره جمع گردد وانگهی دریا شود.
اندک اندک به هم شود بسیار
ذره ذره پشم قالی می‌شود
ذره ذره خانه خالی می‌شود .

داما داما گول اولار، دادا دادا هنج اولار.

*****

Many hands make light work.

یک دست صدا ندارد .

تک الدن سس چیخماز .

گر نباشد یاری دیوارها کی برآید خانه و انبارها .

ائل گوجی، سئل گوجی، بیئل گوجی .

*****

May God defend me from my friends ; I can defend myself from my enemies.

کم‌گریز از شیر و اژدهای نر زآشنایان و زخویشان کن حذر .

من از بیگانگان هرگز ننالم که بامن هرچه کرد آن آشنا کرد .

شیشه نزدیکتر از سنگ ندارد خویشی هرشکستی که بمای رسد از خویشان است

تاری ساخلاسین دوستدان، دشمن کیمه نه ائلر .

*****

Men make houses , women make homes .

زن از خانه، مرد از کارخانه

آرواد ائوده ن ، کیشی چولده ن .

*****

Might is right .

زورت بیش است، حرفت پیش است .

گوجون چو خدی، سوزیوه سوز یو خدی .

*****

Misfortunes tell us what fortune is.

قدر عافیت کسی داند که به مصیبتی گرفتار آید.

مرغان قفس را المی باشد و شوقی کان مرغ نداند که گرفتار نباشد

قیش آهی چکمی ن بلبل، یاز گولین قدرینی بیلمز.

*****

Moderation in all things.

درشتی نگیرد خردمند پیش نه سستی که ناقص کند قدر خویش

قباغا کئچسن دیهرلر بیجدی دالییا قالسان دیهرلر گیجدی.

*****

Money begets money.

پول روی پول می رود خاک روی خاک .

شنیدم ز پیران دینار سنج که زر زر کشد گنج گنج

یاغ یاغ اوسته گئدهر، یارما یاوان قاینار.

*****

Money does not grow on trees.

پول علف خرس نیست .

پولی کاغاذدان دوغرامازلار .

*****

More haste , less speed.

شتاب باعث تاخیر کارہاست .

رہ رو آن نیست کہ گہ تند و گہ آہستہ رود

رہرو آنست کہ آہستہ و پیوستہ رود .

آستا گئسدن یورولماز .

*****

Much coin, much care.

ہرکہ بامش بیش برفش بیشتر .

فراوان خزینہ فراوان غم است .

ہرکیمین باغی وار ، اورہ گیندہ داغی وار .

*****

Murder will out.

خون ناحق پنہان نمی ماند .

ناحاق قان یثردہ قالماز .

*****

Necessity is the mother of invention.

احتیاج مادر اختراع است .

ہرکہ سرش بسوزد کسلاہ دوزد .

باشینا گلن باشماقچی اولار .

*****

Necessity knows no law.

ضرورت با اصول ناسازگار است .

آج یالاواج نہ قانار آعاج .

*****

Neither a borrower nor a lender be.

نہ قرض گیر نہ قرض دہ ، نہ دوست را زدست دہ .

بورج وئرمہ ، بورج آما ، یولداشی آیری سالما .

*****

Never do things by halves.

کار را کہ کرد آنکہ تمام کرد .

می کوش بہ هر ورق کہ خوانی تا معنی آن تمام دانی .

سویوب سویوب قویروقونا یتیشندہ میندار ایله مہ .

*****

Never look a gift horse in the mouth.

از دوست هر چه می رسد نکوست .

دندان اسب پیشکشی را نمی شمارند .

بیگ وئرن آتین دیشینه باخمازلار .

*****

Never put off till tomorrow what you can do today.

کار امروز را بہ فردا میفکن .

از امروز کاری بہ فردا ممان چه دانی کہ فردا چه گردد زمان

ال دن قالان الی گون قالار .

قالان ایشہ قار یاغار .

Never refuse a good offer.

چه خوش گفت آن خطیب خوش سخن در قبول دعوت و هدیه نیست جلی سخن
چاغیریلان یئره ارینمه ، چاغیریلیمان یئرده گورونمه .

*****

Never tell your enemy that your foot aches.

زخم و ضعف خویش پنهان دار از دشمن خونخوار خویش.
اوغرونون یادینا داش سالما .

*****

Never trouble trouble till trouble troubles you.

غم چند خوری زکارنا آمده پیش؟
در بلا بودن به از بیم بلا.
قورخان گوزه چوپ دوشر .

*****

No enemy is insignificant.

دشمن نتوان حقیر و بیچاره شمرد.
دشمن خرد است بلای بزرگ غفلت از او هست خطای بزرگ .
حذر کن ز پیکار کمتر کسی که از قطره سیلاب دیدم بسی .
اصلانین قورخوسو ، قاریشقادان دیر .

*****

No gain without pain.

تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی .

هرآنکس که از کار دیده استرنج بیاید بهاندازه رنج گنج .
بیایدا باشی پیشه نین، قیشدا آشی پیشر.

*****

No joy without alloy.

راحت محض میسر نشود   نیست صافی که مکرر نشود.
راحت یاشایان غمسیزی دنیا گوره بیلمز .

*****

No knight would attack an armless man.

کی دلاور زپی لشگر بشکسته رود.
مروت نباشد برافتاده زور   برد مرغ دون دانه ازپیش مور .
قاچانی قوو مازلار، یخیلانی وورمازلار، الی یالینا جوممازلار.

*****

No news is good news.

بی خبری خوش خبری است .
های یوخدی ، وای یوخدی .

*****

No one cries stinking fish.

هیچ کس نکوید انگور من ترش است .
هئچ کیم ئوز آیرانینا آجی دئمز .

*****

No pains no gains.

نابردہ رنج گنج میسر نمی‌شود.

ای مسیح خوش نفس چونی زرنج کہ نبود اندر جهان بی‌رنج گنج.
بال، بلاسیز اولماز.

*****

No pleasure lasts for ever.

هیچکس جانا نمی‌سوزد چراغش تا به صبح
پر مخند ای صبح صادق برشب تار کسی.
هتج کیمین چراغی سحره جن یانمیوب.

*****

No room to swing a cat in.

جای ارزن نیست.
ایگنه آتاسان یئره دوشمز.

*****

No rose without a thorn.

خار با خرما است.
گنج بی مار و گل بی خار نیست شادی بی غم در این بازار نیست.
گول تیکانسیر، قایا ایلانسیر اولماز.

*****

No song no supper.

تا نگرید طفل کی نوشد لبن.
آغلامیانا مه مه یوخدی.

Nothing hurts like the truth.

حقیقت و گل سرخ هردو خار دارد .

حق سؤز آجی اولار .

*****

Nothing is impossible.

کار نشد ندارد .

ایشی گؤرسن گوریلر، آتی سورسن سوریلر .

*****

Nothing seek, nothing find.

عاقبت جوینده یابنده بود .

نیاید مراد آنکه جوینده نیست که جویندگی عین یابندگیست .

آختاران تاپار .

*****

Nothing serious will happen.

کلاغها سیاه می پوشند .

گوی اوچار یئری باسار .

*****

Nothing to write home about.

آش دهان سوزی نیست .

نه آغیز یاندیران آشدی، نه باش سیندیران داشدی .

*****

Nothing venture , nothing gain.

هرکه را طاووس باید جور هندوستان کشد.

غواص اگر اندیشه کند کام نهنگ هرگز نکند در گرانمایه به چنگ.

ایستیرسن بال چو رک، آل الیوه بئل کو رهک.

*****

No two leaves are identical.

پنج انگشت برادرند اما برابر نیستند.

بئش بارماقین بئشیده بیر اولماز.

*****

No use crying over spilt milk.

روغن ریخته جمع نمی شود.

دریغ سود ندارد، چو کار رفت از دست.

داغیلان سوت یغیلماز.

*****

No use striving against fate.

چون خدا خواهد که کاری بفسرد سردی از صد پوستین بگذرد.

قضا دگر نشود گر هزار ناله و آه بشکر یا بشکایت برآید از دهنی

یانمیاندا یانماز ایستر پله ایستر اتکله.

*****

Novelty gives pleasure.

نو که آمد به بازار کهنه می شود دل آزار.

تازه گلدی بازاردان، کهنه دوشدی نظر دن.

*****

No wisdom like silence.

سکوت حکمت است.

دانشما مقدا حکمت وار.

*****

No work no pay.

مزد آن گرفت جان برادر که کار کرد.

ایشله میهن دیشله مز، ایشله دیشله.

*****

Once a friend , always a friend.

با کسی آشنا نمی‌گردم چون شدم آشنا نمی‌گردم.

هئچ کیمنن یولداش اولمارام اولسامدا آیریلمارام.

*****

Once bitten , twice shy.

عاقل دوبار فریب نمی‌خورد.

تله دن سئچریان تولکی بیرده تلیه دشمز.

*****

One beats the bush , and another catches the birds.

چور گل بلبل کشید و برگ گل را باد برد

بیستون را عشق کند و شهرتش فرهاد برد.

زحمتی مشاطہ چکر، لذتی داماد آچارار.

*****

One , but a lion.

یک بچہ دارد شیر بچہ دارد.

سیاہی لشگر نیاید بہ کار یکی مرد جنگی بہ از صد ہزار.

بیر اولسون، پیر اولسون.

*****

One could be taken up on one's offer.

تعارف آمد نیامد دارد.

لوطولوق ترک گوتورمز.

*****

One foe is too many ; and a hundred friends too few.

اندک شمر ار دوست تو را هست ہزار

ور دشمن تو یکیست بسیار شمار .

دوست مین اولسا آزدیر، دشمن بیر اولسا چو خودور.

*****

One fool praises another.

اہلہ بہ اہلہ خوش است .

دلی دلینی سئوہر .

*****

One good turn deserves another.

کاسه جائی رود که باز آید قدح .
 آنکه بدهد بی‌امید سودها   آن خداست و خداست و خدا .
 قونشو چاناغی، قونشویا بورج‌دیر .

*****

One man's meat is another man's poison.
 غم گروهی شادی قوم دیگر است .
 جوتجو یاغینلیق ایستر، باغچی قوراغلیق .
 تا نگرید ابر، کی خنددچمن .
 گوئی آغلاماسا، بیئر گولمز .
 مر سگان را عید باشد مرگ اسب   روزی وافر بود بی‌جهد و کسب .
 آت فولنده ایتین بایرامیدور .
 تا نمیرد یکی به ناکامی   دیگری شادکام ننشیند .
 بییری فولمه‌سه ، بییری دیریلمز .

*****

One man sows and another reaps.
 تو کنندی جوی ، آبش دیگری برد .
 کیم نه بیلیر کیم قازانارکیم‌بیه‌ر .

*****

One must die when one's time comes.
 صید را چون اجل آید سوی صیاد رود .
 گنجینین بوینوزی کیچیشنده، چوبانین چوماقینا سورتیر .

اجل گشته میرد نہ بیمار سخت .

شخصی همه شب برسر بیمار گریست

چون صبح شد او بمرد و بیمار زیست .

یاتان ٹولمز ، یٹن ٹولر .

گلدی اجل وئرمز مجال .

*****

One nail drives another.

سوزنی باید کز پای درآرد خاری .

دمیری کورہ دن دمیر چبخاردار .

*****

One rotten apple spoils a whole barrel.

تر ہم بہ آتش خشک میسوزد .

قورو اودینا یاشلار یانار، آلیشار داشلار یانار .

اگر گاو بیفتد در علفزار بیالاید همه گاوان ده را .

بیر ناخیرین آدین بیر آادانا باتیرار .

*****

One sheep follows another.

چون زتلی بر جہد یک گوسفند گله گله گوسفندان می جہند .

بیر قویون کئچسه درہنی قالانی قیرار بندی برہنی .

*****

One should always perform what one promises.

مرد سرش می‌رود قولش نمی‌رود .
عهد نایبستن از آن به که ببندی و نپائی .
کیشی اولان ، توپوردوگون یا لاماز .

*****

One swallow does not make a summer.

با یک گل بهار نمی‌شود .
بیر گولیله یاز اولماز .

*****

Only the wearer knows where the shoe pinches.

هرکسی مصلحت خویش نکو می‌داند .
هره نوز ایشینون آشارین یاخشی بیلر .

*****

Out of debt, out of danger.

درد دندان و قرض هر دو بلاست این بکش و آن بده خلاص شو .
آج نولمز گوژو قارالار ، بورجلو نولمز اوژو سارالار .

*****

Out of sight, out of mind.

از دل برود هر آنچه از دیده برود .
گوژدن قیراق ، کونولدن ایراق .

*****

Out of the frying-pan, into the fire.

از چاله برون آمدو در چاه افتاد.
 از دام چو آزاد شد اندر قفس افتاد.
 یاغیش آلتیندان قاشدی، شور-ران آلتینا دوشدی.

*****

Paddle your own canoe.

ره نتوان رفت به پای کسان.
 بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش
 قونشویا امید اولان شامسیز یاتاز.
 نوزگه ایاغینین اوسته دوران تئزخیلار.

*****

Pardoning the bad is inuring the good.

ترحم بر پلنگ تیز دندان   ستمکاری بود بر گوسفندان
 چو گرگ خبیث آمدت در کمند   بکش ورنه دل برکن از گوسفند
 رحم بر دزدان و هرمنحوس دست   برضعیفان زحمت و بیرحمی است
 قوردا رحم، قویونا جفادیر.

قوردا قوناغلیق وئرمک، قوزونون بوغازین قورودماقدیر.

*****

Patience is bitter but bears sweet fruit.

صبر تلخ است ولیکن بر شیرین دارد.
 صبر نوزی آجیدی، میوه سی شیرین.

*****

Penny and penny will make many.

اندک اندک خیلی شود و قطره قطره سیلی
دامجی دامجی سوت قازانی گولله ندیره.

*****

Penny-wise and pound-foolish.

صرفه جو و ولخرج .
قاشیق قاشیق بیغیر، چمچه چمچه داغیدیر.

*****

People who live in glass houses should not throw stones.

همه حال عیب خویشتنیم طعنه بر عیب دیگران چه زنیم.
ئوز گوژونده تیری گور میرسن، آیریلارین گوژونده چوبی گوریرسن.

*****

Physician, heal yourself.

اگر دانی که نان دادن صواب است خودت می خور که بغدادت خراب است
الون یاغلیدیر چک ئوز باشووا سو آیدینلیق دیر جالا ئوز قاپووا.

*****

Pleasant hours fly fast.

عمر اگر خوش گذرد زندگی نوح کم است
ور بنا خوش گذرد نیم نفس بسیار است
کیمین کونی خوش کئچسه، گونلری اونون تئزکئچر.

Practice makes perfect.

کار نیکو کردن از پر کردن است .
 اگر خواهی شوی خوش نویسی بنویس و بنویس و بنویس .
 آتا آتا اوچی گوره گوره گوزچی .

*****

Practise what you preach.

رطب خورده منع رطب چون کند؟
 توبه فرمایان چرا خود توبه کمتر می کنند .
 دئدیگوه باخاق یا یئدیگوه .

*****

Prevention is better than cure.

علاج واقعه قبل از وقوع باید کرد .
 سرشک از رخم پاک کردن چه حاصل علاجی بکن کز دلم خون نیاید .
 دالیدان آتیلان داش توپوقا دگر .

*****

Preyers are preyed upon.

بهرام که گور می گرفتگی همه عمر دیدی که چگونه گور بهرام گرفت .
 ای کشته که را کشتی تا کشته شدی زار
 تا باز که او را کشد آنکس که ترا کشت .
 تاری بوینوزسوز قوچون قصابین، بوینوزلو قوچدان آلاز .

*****

Pride goes before a fall.

افتادگی آموز اگر طالب فیضی هرگز نخورد آب زمینی که بلند است
تواضع سر رفعت اندازدت تکبر به خاک اندر اندازدت
هر نه نازیک لیگیتدن سینار، انسان یوغونلیقیندان.

*****

Prosperity makes friends;adversity tries them.

آنجا همه کس یار وفادار بود یاران یار است که در بلا یار بود.
این دغل دوستان که می‌بینی مگسانند دور شیرینسی.
باغدا اریک واریدی سلام علیک واریدی
باغدان اریک قوتاردی سلام علیک قوتاردی

*****

Rome was not built in a day.

خم رنگرزی نیست .
بویاچی کوپو ده ئییل .
کار بزرگ دیر به ثمر می‌رسد .
آغیر قازان گئج قاینار .

*****

Sadness and gladness succeed each other.

گنج و مار و گل و خار و غم و شادی بهم است .
گولممکین آغلاماقسی ، آغلاماقین گولمهگی وار .

*****

Safety lies in the middle course.

اندازه نگهدار که اندازه نکوست   هم لایق دشمن است و هم لایق دوست
چونرمی کنی خصم گردد دلیر   وگر خشم گیری شوند از تو سیر
آلچاقدا یاتانی سئل آپارار   هؤندیرده یاتانی یئل آپارار .

*****

Seeing is believing.

شنیدن کی بود مانند دیدن .

سنون آندووا ایناناق یا خوروزون قویروقونا .

آن یکی می گفت اشتر را که هی   از کجا می آیی ای فرخنده پی
گفت : از حمام گرم کوی تسو   گفت : خود پیدا است از زانوی تو .
هاردان گلورسن؟ چین ماچینده ن   توکولور پارپاچونده ن .

*****

Set a beggar on horseback and he'll ride to the devil.

ندید بدید وقتی که دید بخودش چید .

تات آتا مینسه ، تاریسین تانیماز .

*****

Set a thief to catch a thief.

زبان خر خلیج داند .

حریف حریف خود را می شناسد .

شغال همیشه مازندران را   نگیرد جز سگ مازندرانی .
ایتی ایتسه بوغدورارلار .

Set not the fox to watch the geese.

برپنبہ آتش نشاید فروخت   کہ تا چشم برہم زنی خانہ سوخت
گامیش اولاً قمیش اولاً اوتدامامیش اولاً!

*****

Short accounts make long friends.

حساب حسباست کاکا برادر .
ٹورتولو بازار، دستلوغو پوزار .

*****

Sit in your place and none can make you rise.

جائی بنشین کہ برنخیزی .
ائلہ یئردہ اوتور قالخیزماسینلار .

*****

Slow and steady wins the race.

اسب تازی دو تک رود بہشتاب   شتر آہستہ می رود شب و روز
آستا گئدن یول آلا، یوگورہن یولدا قالار .

*****

Slow but sure.

کار آہستہ اجناس زیبا بوجود می آورد .
آستاجا، اوستاجا

*****

Soon ripe soon rotten.

هرچه زود آید دیر نپاید.

تئز عمله گلن تئز ایاقدان دوشر.

*****

Spare the rod and spoil the child.

هر که را در خردیش ادب نکنند، در بزرگی فلاح از او برخاست.

بوگون قیزین دویمین، صاباح دیزین دویهر.

*****

Speak when you are spoken to.

چیزیکه نپرسند تو از پیش مگو.

مجال سخن را تا نبینی ز پیش به بیهوده گفتن مبرقدر خویش

گوئل قورولماسا چینمه، دیندیرمه لر دینمه.

*****

Speech is silver but silence is golden.

اگر سخن از سیم باشد خموشی از طلاست.

دانشماق گوموشدهن اولسا، دانشماق قیزیلداندور.

*****

Spend and God will send.

ضامن روزی شده روزی رسان.

گفت از ضعیف توکل باشد آن ورنه بدهد نان کسی کو داد جان

تاری، ییمن آغیزی بوش قویماز.

*****

Still waters run deep.

فلفل مبین چه ریز است بشکن ببین چه تیز است.

سویون لام آخانی، آدامین بعثه باخانی.

*****

Strike while the iron is hot.

تا تنور گرم است باید نان بست.

پیه سویومامیش، چوره گیوی پیشیر.

*****

Such as the tree is , such is the fruit.

از کوزه همان برون تراود که در اوست.

آغاج یئمیشی نن تانینار، کیشی دئیشی نن.

*****

Take away my good name and take away my life.

شخص را با گلوله آهنین ترور می کنند شخصیت را با تهمت آتشین.

منی آددان سالدون، ائله بیل آتدان سالدون.

*****

Take the rough with the smooth.

شب سمور گذشت و لب تنور گذشت.

تره بیه نده یازا چیخار کره بیه نده.

*****

Tale-bearers are commonly a sort of half-witted men.

میان دو کس جنگ چون آتش است سخن چین بدبخت همیزمکش است .
حلالزادا باریشدیرار ، حارامزادا قاریشدیرار .

*****

Talk of the devil and he is sure to appear.

چیونام سگ بری چوبی بدست آر .
آدین دوت ، قولاقین بور .

*****

Tarred with the same brush.

سگ زرد برادر شغال است .
ساردا ، چالاغانین دایی سیدیر .
هردوسر و ته یک کرباسند .
هامیسی بیر بیژین قیراغیدور .

*****

The apples on the other side of the wall are the sweetest.

مرغ همسایه بنظر غاز می آید .
قونشی آشی دادلسی اولار .

*****

The axe goes to the wood where it borrowed its helve.

از ماست که برماست .
آغاچا بالتا ووردولار ، دئدی ساپی نوزومدن دیر .

از دشمنان برند شکایت بدوستان

چون دوست دشمن است شکایت کجا بریم

قارنیمدان چیخان قادا، کیمه گئدیم سندن دادا .

*****

The baby is the king of the house.

حکم بچه از حکم سلطان روانتر است .

اوشاق نه بیلیر داغدا دومانلی ائوده اوتوروب حکمی رواندی

*****

The beggar sings before the thief.

ببرهنه فارغ است از دزد و طرار .

آجدانه وار، یالاواج نه آپارا .

راه بیخوف بود مردم غارت زده را .

آج آدمی قورد یئمز .

*****

The bird has flown.

سار از قفس پرید .

قیرقی شیروانی آشدی .

*****

The blind cannot lead the blind.

خفته را خفته کی کند بیدار .

اویاغ اویاغی یوخلادا بیلمز یوخلیان یوخلیانی اویادا بیلمز .

The bull must be taken by the horns.

مشکلی نیست کہ آسان نشود   مرد باید کہ ہراسان نشود .
 مرد باید کہ در کشاکش دہر   سنگ زیرین آسیا باشد .
 ہای دوشندہ ایگیتلرہ دالدا لانماق یاراشماز
 دالقاسیزدا ہوندور یئردہ ن سئل آشماز .

*****

The cat has been put among the pigeons.

آب بہ لانہ مورچگان ریختہ اند .
 آری یوواسینا چوپ اوزادیبلار .

*****

The cat shuts its eyes while it steals cream.

کبک سرش را زیر برف می کند بہ خیال اینکہ دیگران اورا نمی بینند .
 کہلیک باشین سوخار قارا، بیلمزکی قویروقون گؤزیرلر .

*****

The crow thinks her young the fairest.

فرزند اگرچہ عیب ناک است   درچشم پدر زعیب پاک است
 ہرہ نین بالاسی ٹوز گوزوندہ گویچک دیر .

*****

The eye is bigger than the belly.

رودہ تنگ بہ یک نان تہی پرگردد
 نعمت روی زمین پرنکند دیدہ تنگ .

قارین دویار گوز دویماز .

*****

The fool is wise where there is scarcity of wisdom.

در جایی که گوشت نیست چغندر پهلوان است .
قویون اولمیان یئرده ، کئچیه کرم آغا دیه لر .

*****

The gallows groans for you.

کلهات بوی قرمه سبزی می دهد .
هنده منده دانیشیرسان !

*****

The gods send nuts to those who have no teeth.

خدا جامه می دهد کو اندام؟ نان می دهد کو دندان؟
تاری وئریب عینیه ، دشی یوخدور چئینییه .

*****

The grapes are sour.

شغال دستش به انگور نرسید گفت ترش است .
پیشگین آغزی اته چاتماز ، دئه یر آجی دیر .

*****

The grass is greener on the other side of the hill.

شتر در قطار دیگران خوش نماید .
اشو آیرانی آجی اولار .

The hand that rocks the cradle rules the world.

دستی که گهواره را تکان می‌دهد دنیا را اداره می‌کند.

بئشیک دربدهن اللر دنیانی دولاندیریر.

*****

The heart's letter is read in the eyes.

رنگ رخساره نشان می‌دهد از سرزمیر.

رنگینه باخ حالین خبر آل .

*****

The longest way round is the nearest way home.

ره برو بیره مرو هرچند که ره پیچان شود .

نه قدر اوزاق اولسا، یول یاخشیدی نه قدر یامان اولسا ائل یاخشیدی .

*****

The lover dreams of his mistress.

آرزو بر جوانان عیب نیست .

شتردر خواب ببیند پنبه دانه گهی لفل ف خورد گه دانه دانه .

آج تو یوق یاتار یو خودا داری گوره .

*****

The mills of God grind slowly.

خدا دیر گیر است اما سخت گیر است .

چوب خدا صدا ندارد هرکه خورده دوا ندارد .

لطف حق با تو مدارها کند چونکه از حد بگذرد رسوا کند .

حق الی بیکار قالماز گئج کسر کارلی کسر.
 تاری ووران آغاجین، سسی چیخماز.
 آنچه یک پیرزن کند به سحر نکند صد هزار تیر و تیر.
 نختست مظلوم زآهش بترس زدود دل صبحگاهش بترس.
 ناله مظلوم درآهن سرایت می‌کند
 زین سبب درخانه زنجیر دائم‌شئون است.
 مظلومین آهی یئرده قالماز.

*****

The moon does not heed the barking of dogs.

مه فشاند نور و سگ عوعو کند هرکسی بر خلقت خود می‌تند.
 ایت هورهر کاروان کئچر.

*****

The more they have, the more they want.

آنانکه غنی‌ترند محتاج‌ترند.
 حریص دائم در غم است هر چه دارد پندارد کم است.
 گوژو دویمیان آجی، دنیا دیوردا بیلمز.

*****

The morning hour has gold in its mouth.

سحر خیز باش تا کامروا گردی.
 دان اولدوزی ایشیق وئرهر سحرلر
 ایشیق‌لانندی ایگیت آتین یهرلر.

The most fruitful branch is nearest the ground.

بزرگان متواضعند.

فروتن بود هوشمند گزین نهد شاخ پرمیوه سر بر زمین
آعاج بارگتدیقجه باشین آشاقی دوتار.

*****

The noblest vengeance is forgiveness.

در عفو لذتی است که در انتقام نیست.

یاخشلیقه یاشلیق هر کیشینین ایشیدور
بامانلیقه یاشلیق نر کیشینین ایشیدور.

*****

The pen is mightier than the sword.

قلم از شمشیر نیرومندتر است.

تیغ علم از تیغ آهن تیزتر بل ز صد لشکر ظفر انگیزتر.
کارها راست کند عاقل کامل به قلم که به صد لشکر جزار میسر نشود.
قلمینج باشدان کچر، قلم باشدان کچر.

*****

The pitcher goes so often to the well that it is
broken at last.

مارگیر را عاقبت مار کشد.

سو سه ینگی سو یولوندا سینار.

*****

The pot calling the kettle black.

دیگ به دیگ می‌گوید رویت سیاه.

دنیا ببین چه فنسده کور به کچل می‌خنده.

کور کورا دئیر، بریکی گؤزون چئردی.

*****

The proof of the pudding is in the eating.

حلوای تنتنانی تا نخوری ندانی.

یئمیبسن غاز اتین، بیلیمسن لذه تین.

*****

There are none so deaf as those who will not hear.

کر مصلحتی دوا ندارد.

باغبان را وقت میوه گوشها کر می‌شود.

باغ وقتی باغبانوں قولاغی آغیراشیده.

*****

There are wheels within wheels.

زیر کاسه نیم کاسه است.

هله دارتیلمامیش دنلری وار.

کپک آلتیندا اونلاری وار.

*****

There is a time to speak and a time to be silent.

دو چیز طیره عقل است: دم فرو بستن به وقت گفتن و گفتن به وقت خاموشی

یئر وار دانیشماسان سارالارسان یانارسان

یئر وار دانشسان سن فارالارسان قالارسان.

*****

There is honour among thieves.

اسب و استر به هم لگد نزنند .

قویون قوزو ایاقی باسماز .

چاقو دسته اش را نمی برد .

قیلینج قینین کسمز .

*****

There is many a good tune played on an old fiddle.

قامت خم گشته پیران دلیل مرگ نیست

یک کمان صد تیر را در خاک پنهان می کند.

سگ تازی که آهو گیر گردد بگیرد آهویش چون پیر گردد .

شیر قوجالاندا شکاریندن قالماز .

*****

There is many a slip between the cup and the lip.

از این ستون به آن ستون فرج است .

آلمانی آت گوئه ، یئر گلینجه یا نصیب یا قسمت .

*****

There is no fool like an old fool.

سر پیری معرکه گیری .

دهوه اوینیاندا قاریاغار .
 اللی یاشیندا دانا، ایندی دوشوب اویناغا .
 عشق پیری گر بجنبد سربه رسوائی زند .
 دیشی دوشموش گوی ٹوکوز، ایندی قاریشیب جونگه لره .

*****

There is no garden without its weeds.

گل بی خار کجاست .
 گل بی عیب خداست .
 بی آهو نیست کس اندر جهان چه در آشکار و چه اندر نهان .
 هر گوؤزه لین بیر عیبی وار .

*****

These violent delights have violent ends.

خوش خوردن شفتالو قرقر در پی است هالو .
 بوشیرین شیرین یئماقین، آجی آجی قایتارماقی وار .

*****

The tongue is sharper than the sword.

زخم زبان از زخم شمشیر بدتر است .
 آنچه زخم زبان کند با من زخم شمشیر جانستان نکند .
 ز زخم سنان بیش زخم زبان که این تن کند خسته و آن روان
 ساغالار خنجر پارالاسا ساغالماز دیل یارالاسا .

*****

The tongue talks at the head's cost.

زبان سرخ سر سبزمی دهد بر باد به هوش باش که سردر سر زبان نکنی
سوز وار ایش بیتیره، سوز وار باش ایتیره.

*****

The truth will out.

ماه همیشه زیر ابر نمی ماند.
گون چبخار عالم گوره.

*****

The used key is ever bright.

گاو آهن که همیشه کار می کند براق است.
ایشلنمیهن دمیری پاس باسار.

*****

The voice of the people is the voice of God.

صدای خلق ندای خالق است.
ائل سسی حق نفسی.

*****

The weakest goes to the wall.

جور خود را برضعیفان آزماید روزگار
تیغ را دائم برای امتحان بر مو زنند.
طویدا اولسا، تو یوقون یاسی در، یاسدا اولسا تو یوقون یاسی در.

*****

The wolf may lose his teeth , but never his nature.

مار پوست خود را ول می‌کند خوی خود را ول نمی‌کند.

قورد توکون دگیشر ، خویون دگیشمز .

*****

The worse luck now , the better another time.

به یکسان نگردهد سپهر بلند گهی شاد دارد گهی مستمند .

شکوفه گاه شکفته است و گاه خوشیده

درخت گاه برهنه است و گاه پوشیده

روزگار است اینکه گه عزت دهد گه خوار دارد

چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد .

گون وار آلینا گون دوغار گون وار قارالدار بوغار .

*****

Things will not get better before they get worse.

هر بنای نو که آبادان کنند باید اول کهنه را ویران کنند .

خاراب اولماسا ، آباد اولماز .

*****

Think twice before you speak once.

اول اندیشه وانگهی گفتار .

مزن بی‌تامل به گفتار دم نکو گوی گر دیر گوئی چه غم .

پیشیر سوژووی ، پیشیرمه سوژووی .

*****

Though the wound is healed the scar remains.

چون رشته بگسست می‌توان بست اما گرهش در میان هست.
یارانین قورویار قانی، گئنه قالار قاسناغی.

*****

Though your enemy looks a mouse watch him like
a lion.

دشمن خرد است بلای بزرگ غفلت از او هست خطای بزرگ.
کیچیک داش-دا باش یارار.

*****

Time is gold.

گهر وقت بدین خیرگی از دست مده
آخر این دُر گرانه‌مایه بهایی دارد.
گونی گونه ساتما.

*****

Time and tide wait for no man.

زمان می‌گذارد و می‌گذرد.
زمان و زلزله هردو قویتر از بشرند.
گلر طوفان قویار ویران کئچر دوران قویار حیران

*****

Time will show who is right.

صاحب حق را زمان نشان خواهد داد.

فردا که برمن و برتو وزد باد مهرگان

آنکه شود پدید که مرد و نامرد کیست.

امیخته منشیر اولار .

*****

Tit for tat.

زدی ضربتی، ضربتی نوش کن.

مگو ناخوش که پاسخ ناخوش آید به کوه آواز خوش ده تا خوش آید.

جواب است ای برادر این نه جنگ است

کلوخ انداز را پاداش سنگ است.

دوگمه تخته قاپونی، دوگلر دمیر قاپووی.

*****

To err is human , to forgive divine.

از کوچکها خطا، از بزرگان عطا.

بویوکلر اتهگی گئن اولار.

*****

Too many cooks spoil the broth.

آشپز که دوتا شد آش یا شور است یابی نمک.

خانه ای که دو کدبانوست خاک تا زانوست.

ماما یکی اولسا اوشاق ترسه گلر.

*****

Try what kindness will do.

کسانیکه بد را پسندیده‌اند ندانم زنیکی چه بد دیده‌اند.
 صدار بدی کردی و دیدی ثمرش را خوبی چه بدی داشت که یکبار نکردی
 یاخشیلیقدان نه گوردون، یاخشیلیقدان قاچیرسان.

*****

Two bigs will not go in one bag.

نگنجد دو شمشیر در یک غلاف.

ایکی جانباز بیر ایپده اویناماز ایکی قوج باشی بیر قازاندا قایناماز

*****

Two blacks do not make a white.

خون را با خون نمی‌شویند.

قانی قان ایله یومازلار.

*****

Two dogs fight for a bone , and a third runs away
 with it.

میان دوسگ برسر استخوان جنگ بود

سگ سومی استخوان تکه را در ربود.

ایست ایتنن بوغوشدی، اوغرویا گیره وه دوشدی.

*****

Two heads are better than one.

عقل قوت گیرد از عقل دگر.

مشورت ادراک و هوشیاری دهد عقل مرعقل را یاری دهد

عقل عقلمده ن اوتگون اولار.

*****

Two stomachs to eat , and one to work.

نه بیل زده نه پایه ، انگور می خورد در سایه .

شتر مرغی به وقت کار کردن چومرغ و چون شتر در وقت خوردن
اورتادا ییهر، اوجدا گزهر.

*****

Two wrongs do not make a right.

آتش را با آتش نشانند .

آفت ادراک آن قال است و حال خون به خون شستن محال است و محال
قانی قان ایله یومازلار، قانی سوايله یووارلار.

*****

Uneasy lies the head that wears a crown.

سربزرگ بلای بزرگ دارد .

داغ باشیندان دومان اسکیک اولماز .

*****

Union is strength.

آب به آب می خورد زور برمی دارد .

اگر دو برادر دهد پشت به پشت تن کوه را باد مانند به مشیت .
باش باشا سویکنمه سه ، داش یئریندن اویناماز .

*****

United we stand , divided we fall.

تک چوب را بشکنند یک ضرب بازو   دسته چوب را نشکنند یک جفت زانو
بیرلیک هاردا، دیریلیک اورددا .

*****

Wait till the cows come home.

وقت گل نی .
گند آی باتاندان سورا گللم .

*****

Wake not a sleeping lion.

پس شیر رفته مینداز سنگ .
ایلانین قویروغون ایاقلاما .

*****

Walls have ears.

دیوار موش دارد موش گوش دارد .
درسخن با دوستان آهسته باش   تا ندارد دشمن خونخوار گوش
پیش دیوار آنچه گوئی هوش دار   تا نباشد در پس دیوار گوش
دیوارلارین یولاقی وار ، کئچنلرین قولاقی وار .

*****

Washing and washing a crow never becomes a crane.

به ناپاک زاده مدارید امید   که زنگی به شستن نگردد سپید .
آلا قارقا سواا چیمسه ده غاز اولماز .

Waste not, want not.

ولخرج همیشه محتاج است .

قناعت توانگر کند مرد را خبرکن حریص جهانگرد را
گوئدوز شام یانديران ، گنجه شامسيز ياتار .

*****

Wedlock is a padlock.

ای گرفتار و پای بند عیال دیگر آسودگی نبود خیال .
سویایلیق ، سلطانلیق دیر .

*****

Welcome is the best cheer.

اگر نان گندمت نیست زبان مردمت کو؟
یاغماساندا گوریلدا .

*****

We never know the worth of water until the well
runs dry.

تو قدر آب چه دانی که درکنار فراتی .

چه دانند جیحونیان قدر آب زواماندگان پرس در آفتاب
سویو وئر سوسویانا قوی ایچسین قاناقانا

*****

What can't be cured must be endured.

زمانه با تو نسازد تو با زمانه بساز .

ٹوکوز گیوہ گلمدی، گیوی آپار ٹوکوزہ ساری.

*****

What God wills , no frost kills.

اگر تیغ عالم بجنبد زجای نبرد رگی تا نخواهد خدای.

بنده بندیہ نہ ائلر، تاری گوزدن سالماسا.

گر نگهدار من آنست کہ من میدانم

شیشه را در بغل سنگ نگہ می‌دارد.

تاری قورویانی قورد بیئمز.

چراغی را کہ ایزد برفروزد هر آنکس پف کند ریشش بسوزد.

تاری یاندیران چراغی بنده کئچیرده بیلمز

مدعی‌خواست کہ از بیخ کند ریشہ ما غافل از اینکہ خدا هست در اندیشہ ما

حق چای کیمی دریایہ آخیب یول تا پا جاقدیر

داش آتماق ایلن کیسمہ اونی چوندرہ بیلمز

دنیادہ قارانلیق لار اگر جمع اولا باہم

بیر خرداجا شمعین ایشیقین سؤندورہ بیلمز

*****

What he did was undone.

هرچہ رشتہ بود پنبہ شد.

امہ گی ضای اولدی.

*****

What is bred in the bone will come out in the flesh.

خطا بود ز خطا زاده گر خطا نکند .

عاقبت گرگ زاده گرگ شود گرچه با آدمی بزرگ شود .

قورد-دان اولان قورد اولار .

*****

What is done cannot be undone.

آب رفته به جوی بر نمی‌گردد .

سئنان شوشه یاپیشماز .

*****

What is good enough for others should be good enough for you.

خون تو از بقیه رنگینتر نیست .

سن سولی شامنان گلوبسن ؟

سن گویدن دوشوبسن، خلق یئردن چیخوب ؟

*****

What is sauce for the goose is sauce for the gander.

یک بام و دو هوا نمی‌شود .

آت اوجوز اولوب دای باها ؟

*****

What is yours is mine, and what is mine is my own.

مال خودم مال خودم، مال مردم هم مال خودم !

بوردا منم بغداد-دا کور خلیفه !

What must be, must be.

چون قضا آید شود دانش بخواب مه‌سیه گردد بگیرد آفتاب .
گفتم که خطا کردی و تدبیر نه‌این بود
گفتا چه توان کرد که تقدیر چنین بود.
تقدیر ایله یازیلان تدبیر ایله پوزولماز.

*****

What the eye sees not, the heart sees not.

زدست دیده و دل هر دو فریاد هر آنچه دیده بیند دل کند یاد .
گوژ گوره اورهک یانار.
گوژ گوره کونول سئوهر .

*****

What the heart thinks the tongue speaks.

هر چه بدل هست زپاک و پلید در سخن آید اثر آن پدید .
اوره‌کده کی سؤز، دیلدن بیلینر .

*****

What will be, will be.

برد کشتی آنجا که خواهد خدا اگر جامه برتن درد ناخدا .
تقدیر و قضا قوت بازو ایله دونمز .
دریا دیلین مزاجی سیلابلن بولانماز
اوز چونده ریب گئندنده زنجیریلن دایانماز .

*****

When a tree is fallen every one runs to it with his hatchet.

پر می‌کنند طایر در خون طپیده را .
 محنت زده را زهر طرف سنگ آید .
 یخیلانا بالتا ووران چوخ اولار .

*****

When in Rome, do as the Romans do.

در شهر نی سواران توهم سوار نی شو خواهی نشوی رسوا هم رنگ جماعت شو .
 با گروهی که بخندند و بخندانند چون کنم چون نه بخندم نه بخندانم .
 پالازا بورون ، ائل ایلن سورون .

*****

When the candle is away, all cats are grey.

شب گربه سمور است .
 بس قامت خوش که زیر چادر باشد چون درنگری مادر مادر باشد .
 چر شاب جوراب ایچیننده هامی عورت گوژه لدی .

*****

When the cat is away, the mice will play.

مهر فروزنده چو پنهان شود شب پره بازیگر میدان شود .
 دره خلوت تولکی بیگ .

*****

When the pot boils over, it cools itself.

فواره چون بلند شود سرنگون شود.
قازان داشاندا، ئوزین سویودار.

*****

When things go to the worst, they will mend.

تا پریشان نشود کار به سامان نرسد.

بولانماسا، دورولماز.

کی شود بستان وکشت وبرگوبر تا نگردد نظم آن زیر و زبر.
سو گلر لیللندیهر، باچانی گولله ندیره.

*****

Where nothing is, nothing can be had.

از شاخ برهنه سایه داری مطلب.

یومورتادان یون قیرخیلماز بوش داماردان قان چیخماز.

*****

Where one door shuts another opens.

دری نبست زمانه که دیگری نگشاد.

خدا گر ببندد ز حکمت دری ز رحمت گشاید در دیگری.

تاری بیر یئردن باغلا یاندا، بیر آیری یئردن آچار.

*****

Where there is a will there is a way.

خواستن توانستن است.

به هرکاری که همت بسته گردد اگر خاری بود گلدسته گردد.

اگر گوئی که بتوانم قدم در نه که بتوانی

وگر گوئی که نتوانم برو بنشین که نتوانی.

نیت هارا منزل اولاً، ایگنه هارا ساپدا اورا .

*****

Whether the pitcher strikes the stone , or the stone
the pitcher , it is bad for the pitcher.

مزن با سپاهی زخود بیشتر که نتوان زد انگشت برنیشتر.

هرآن کهتر که با مهتر ستیزد چنان افتد که دیگر برنخیزد.

ای روبهک چرا ننشستی به جای خویش

با شیرپنجه کردی و دیدی سزای خویش

چولمک داشا توخانسا، وای چولمگین حالینا،

دش چولمک توخانسا، گئنه وای چولمگین حالینا .

*****

While the grass grows the cow starves.

تا تریاق از عراق آرند مارگزیده مرده باشد .

بزک نمیر بهار میاد خربزه و خیار میاد .

ائشه گیم ئولمه آریا بیتینجه، آریا سارالاما توربا تیکینجه .

*****

While there is life there is hope.

تا ریشه در آب است امید ثمری هست .

به هر سختی تا بودجان بجای نباید بریدن امید از خدای

چیخمیان جانا امید چو خدی.

*****

Who chatters to you will chatter of you.

هر که عیب دگران پیش تو آورد و شمرد

بی گمان عیب تو پیش دگران خواهد برد.

آبریلاردان سنه دیهن، سنده ن آبریلارینا دیهر.

*****

Who is worse shod than the shoemaker's wife?

کوزه گراز کوزه شکسته آب می خورد.

هامینی بزه ر، ئوزی لوت گزه ر.

*****

Who keeps company with the wolf will learn to howl.

با بدان کم نشین که درمانی خوپذیر است نفس انسانی.

صحبت صالح ترا صالح کند صحبت طالح ترا طالح کند.

گر نشیند فرشته ای با دیو وحشت آموزد و خیانت و ریو.

آتی آت یانیندا باغلاسان، هم رنگ اولماسادا هم خوی اولار.

*****

Who knows he knows nothing knows much.

هر که می داند نمی داند می داند.

هر کیم بیلیر بیلیمیر بیلیر.

*****

Who knows most speaks least.

دانا کم حرف است و نادان پر حرف .
چوخ بیلن آز دانیشار، آز بیلن چوخ .

*****

Who knows what tomorrow holds.

نداند بجز ذات پروردگار که فردا چه بازی کند روزگار
یای وار قیش وار، هله چوخ ایش وار .

*****

Who never tries cannot win the prize.

نبینی باغیان چون گل بکارد
چه مایه غم خورد تا گل برآرد
بسله آرینی، گوژون گوژسون سارینی .

*****

Wise enemies are less harmful than foolish friends.

دشمن دانا که عم جان بود بهتر از آن دوست که نادان بود .
مهر ابله، مهر خرس آمد یقین کین او مهراست و مهراوست کین .
آیی ايله، بیر چووالا گیرمه .

*****

Wishes don't wash dishes.

کاشکی را کاشتند، سبز نشد .
اگر را با مگر تزویج کردند از آنها بجهای شد کاشکی نام .

هلو بیا به گلو!

آرمود پیش آغزیما دوش!

*****

Woe betide us when the reformer turns corrupt.

هرچه بگندد نمکش میزنند وای به روزی که بگندد نمک

ائل دلی اولسا اوجاقا گئدر، اوجاقچی دلی اولسا هارا گئدر.

*****

You cannot make an omelet without breaking eggs.

بی‌مایه فطیر است.

اوجوز اتین شورباسی اولماز.

*****

You cannot run with the hare and hunt with the hounds.

شریک دزد و رفیق قافله.

با گرگ دنبه می‌خورد با چوپان گریه می‌کنند.

زدوستان دورنگم همیشه دلتنگم

فدای همت دشمن شوم که بیکرنگ است

تازییا دیبر دوت، دووشانا دیبر قاچ.

*****

You cannot serve God and mammon.

یا خدا یا خرما.

یا رضای دوست باید یا هوای خویشان.

شرط عاشق نیست با یک دل دو دلبر داشتن
یا زجانان یا زجان باید که دل برداشتن.
یا دینده ن کتچ یا دیناردان.

*****

You cannot teach an old dog new tricks.

پیر را تعلیم دادن مشکل است.
چوب تررا چنانکه خواهی پیچ نشود خشک جز به آتش راست.
قوجا شوکوزی ئولدورمک اولار، ئورگدمک اولماز.

*****

You have been given full powers.

ریش وقیچی در دست توست .
یازان سن پوزان سن ، کیم دیر یالانسان.

*****

You may know by a handful the whole sack.

مشت نمونه خروار است .
یک کفی گندم زانباری ببین فهم کن، کان جمله باشد همچنین
کند کاللاواسیندان بیلینر .

*****

You may lead a horse to the water, but you cannot
make him drink.

تا که از جانب معشوق نباشد کشی کوشش عاشق بیچاره بجائی نرسد .

گر جذبه عشق اولسا گتیرره م نئجه گلمز

گر جذبه عشق اولماسا گلسه وجه گلمز.

*****

You must ask your neighbour if you shall live in peace.

همسایه را بپرس خانه را بخر.

یامان قونشو یامان آت   بیرینده ن کوچ، بیرین سات

*****

You must lie on the bed you have made.

شنیدم که می گفت و خوش می گریست   که ای نفس خود کرده را چاره نیست

ئوزی یخیلان آغلاماز .

*****

Your deed goes before you.

کرده خویش آید پیش .

نه آتارسان آشووا ، چیخار قاشیغووا .

*****

*****

You scratch my back and I will scratch yours.

خواهان کسی باش که خواهان تو باشد.

غم آن کسی خوردن آئین بود   که او بر غمت نیز غمگین بود

یان منه ، کول اولوم سنه .

لغت و معنی

A

absence	غیبت، فقدان	among	میان
accept	قبول کردن، پذیرفتن	angry	دردناک، خشمناک
accident	پیشامد	another	یکی دیگر، شخص دیگر
account	حساب	answer	پاسخ، جواب
ache	درد کردن، درد	any	هیچگونه، هر
action	کردار، عمل	anyone	هرکس، هر شخص
adversity	فلاکت، بدختی	anything	هرچیز، هرکار
affair	کار، امر، کاروبار	appearance	ظاهر، سیما
after	در پی، بعد از	apple	سیب
against	بر، با، برضد	armless	بی اسلحه
agree	موافق بودن	art	فن، صنعت، هنر
aim	نشان، هدف	artist	صنعتگر، هنرمند
all	همه	as	مانند، بهمان اندازه
	بسیار، تماما، هرگونه، همگی	ask	پرسیدن
alloy	آلایش، آلودگی	astray	سرگردان، بیراه
alone	تنها	attack	حمله کردن بر
alter	تغییر دادن	away	کنار، دور از، بیرون
always	پیوسته، همیشه	axe	تیشه، تبر

B

baby	بچه، کودک	beholden	مدیون، زیر بار منت
back	پشت بدن، عقب	beholder	شاهد، بیننده
bad	بد، زیان آور	believe	باور کردن
bag	جوال، کیسه	belly	شکم
bait	دانه دام	best	بهترین
bark	عوعو کردن	betide	اتفاق افتادن
barrel	خمره چوبی، بشکه	better	بهتر
be	شدن، بودن	between	ما بین
bear	شمر دادن، خرس	beware	حذر کردن از
beat	کوبیدن، کتک زدن	big	آدم برجسته، بزرگ
beauty	جمال، زیبایی	bind	بستن
become	شدن	bird	پرند
bed	خوابیدن، رختخواب	bite	گزیدن، گاز گرفتن
bee	زنبور عسل	bitter	جگرسوز، تلخ
before	پیش، جلو، قبل از	black	سیاه
beget	بوجود آوردن	bless	دعا کردن
beggar	نیازمند، مفلس	blood	مزاج، خون
begin	شروع کردن	blow	ضربه، دمیدن
beginning	شروع، آغاز	boast	لاف، مباحات
behind	عقب، پشت سر	boil	بجوش آمدن
		bond	معاهده، ضمانت

bone	استخوان	by	توسط، بوسیله
borrow	قرض گرفتن	bygone	گذشته
borrower	قرض کننده		
both	هر دو	C	
branch	شاخ، شاخه	cake	کلوچه، کیک
brave	دلیر، شجاع	call	نامیدن
bread	نان	can	قادر بودن
break	شکستن	candle	شمع
brick	خشت، آجر	canoe	قایق باریک
bridge	پل ساختن	care	مواظبت، غم
bright	درخشان، روشن	carry	بردن، حمل کردن
broom	جاروب	cart	ارابه، گاری
broth	آبگوشت	case	وضعیت، حالت
brush	قلم مو	cast	افکندن، ریختن
bull	گاو نر	castle	دژ، قصر، قلعه
burn	آتش زدن	cat	گربه
bush	بیشه، بوته	catch	گرفتن
business	دادوستد	chalk	گچ
but	اما	change	تغییر دادن
butcher	قصاب	charity	دستگیری، صدقه
butter	روغن زدن، کره	chatter	پچ پچ کردن

cheap	ارزان	company	رفیق، جمع
cheer	خوشی	confess	اعتراف کردن
cheese	پنیر	confide	محرمانه گفتن
chew	جویدن	constant	پایدار، دائمی
chicken	جوجه مرغ	cook	پختن، آشپز
child	فرزند، بچه	corrupt	فاسد
chop	عوض کردن	cost	بها، قیمت
circumstances	شرایط	could	توانست
clean	تمیز، پاک	course	روش
clever	باهوش، زرنگ	courtesy	تواضع، مهربانی
close	بسته	covet	طمع به چیزی داشتن
cloth	پارچه	cow	گاو ماده
clothes	لباس، جامه	craft	نیرنگ
clothing	پوشاک، پوشش	crane	درنا
cloud	ابر	creak	غژ غژ کردن
clutch	چنگ زدن	cream	سرشیر
coal	زغال سنگ	crocodile	تمساح
coat	کت	crook	کج کردن
coin	سکه	crooked	نادرست
come	روی آوردن، آمدن	crow	کلاغ
commonly	بطور عادی	crown	تاج

cry	گریه کردن	deserve	استحقاق داشتن
cunning	ماهر، مکار	devil	دیو
cup	فنجان، پیاله	diamond	الماس
cure	علاج، شفا دادن	difficulty	دشواری، سختی
curse	نفرین، دشنام	dirty	چرکین، زشت
cut	بریدن، پاره کردن	discretion	احتیاط
D		dish	غذا، ظرف
danger	خطر	dispose	مرتب کردن
dangerous	خطرناک	distress	محنت، پریشانی
daughter	دختر	divide	جدا کردن، تقسیم کردن
day	روز	divine	از یزدان، یزدانی
deaf	کر	dog	سگ
death	مرگ	draw	کشیدن
debt	بدهی، قرض	dread	ترسیدن از
deceptive	فریبنده	dream	خواب دیدن
deed	کار، کردار	drink	نوشیدن
deep	عمیق	drive	راندن، بردن
defend	دفاع کردن	drop	انداختن، چکه
delight	لذت، خوشی	drown	غرق شدن
deny	انکار کردن	dry	خشک، بی آب

E			
early	زود، اولیه	everywhere	در همه جا
east	مشرق، شرق	expensive	گران، پرخرج
easy	آسان، بی زحمت	example	نمونه، سرمشق
eat	خوردن	F	
education	آموزش و پرورش	face	رو، چهره، صورت
egg	تخم مرغ	failure	شکست
elephant	فیل	faint	بی جرات، ضعیف
ell	۱۱۵ سانتیمتر - واحد انگلیسی	fair	لطیف، زیبا
empty	تهی، خالی	fall	افتادن، سقوط
end	پایان، تمام کردن	far	دور دست، بسیار
ending	خاتمه، پایان	fast	زود، محکم
endure	تحمل کردن	fate	تقدیر، سرنوشت
enemy	دشمن	father	پدر
Englishman	انگلیسی	favour	همراهی کردن
enough	نسبتاً، کافی	fear	ترسیدن
err	خطا کردن	feather	پر و بال، پر
errand	ماموریت، پیغام	feed	خوراک دادن، پروردن
even	هم، حتی	feet	پاها
event	رویداد، واقعه	fell	بزمین زدن
ever	همواره، همیشه	fence	حصار، دیوار

fiddle	کمانچه، ویولون	fortune	خوشبختی، دارائی
fig	انجیر	foul	ناپاک، نادرست
fight	جنگیدن	fox	روباه
find	پیدا کردن	friend	دوست، رفیق
fine	زیبا، نرم، خوب	friendship	دوستی، رفاقت
finger	انگشت	fright	ترساندن
fire	آتش	frighten	بوحشت انداختن
first	اول	from	در نتیجه، از
fish	ماهی	frost	شکست، شبنم منجمد
fist	مشت	frown	اخم
flesh	جسم	fruit	میوه
fly	مگس، پرواز کردن	fruitful	پرثمر، میوه دار
foe	دشمن	frying-pan	ماهی تابه
follow	پیروی کردن از	full	کامل، پر، تمام
fonder	مشتاق، علاقمند	furrier	پوست فروش
fool	نادان، احمق		
foolish	ابله، جاهل	G	
foot	پا	gain	بدست آوردن، سود
for	برای	gallows	چوبه دار
forgive	عفو کردن	gander	غاز نر
forgiveness	عفو	garden	باغ

gardener	باغبان	grey	خاکستری، تیره
gate	دربزرگ	grind	خرد کردن، آسیاب کردن
gather	جمع کردن	groan	نالیدن
geese	غازها	ground	خاک، زمین
get	رسیدن، شدن	grow	شدن، روئیدن
gift	پیشکش، هدیه	guest	میهمان
give	دادن		
glad	خوشحال، خرسند	H	
gladness	خوشحالی، شادی	habit	عادت، خو
glass	شیشه	hair	مو
glitter	درخشیدن	half	نیم، ناقص
glove	دستکش	half-pence	سکه های نیم پنی
gold	زر، طلا	half-witted	کم خرد، ابله
golden	طلائی، زرین	hall	اتاق بزرگ، تالار
good	نیکو، شایسته، خوب	hand	دست
goose	غاز	handful	مشت، یک مشت پر
grandmother	مادر بزرگ	handsome	سخاوتمند، دلپذیر
grape	انگور	hang	آویزان کردن
grass	چمن، علف	happen	رخ دادن
great	بزرگ، زیاد	hard	سخت
greet	برخورد کردن	hare	خرگوش

harmful	مضر	home	خانه، میهن
has	دارد	homely	فاقد جمال، خودمانی
haste	شتاب، عجله	honesty	صداقت، درستی
hatch	بیرون آمدن جوجه از تخم	honey	عسل
hatchet	تیشه، تبر کوچک	honour	آبرو، احترام
hay	یونجه خشک	honourable	شرافتمندانه
head	سر، رئیس	hope	امید، امیدواری
heal	شفا دادن	horn	شاخ، شیپور
health	سلامتی، تندرستی	horse	اسب
healthy	سالم، تندرست	horseback	پشت اسب
hear	شنیدن	hot	گرم، داغ
heart	قلب	hound	سگ شکاری
heed	اعتنا کردن به	hour	وقت، ساعت
help	کمک کردن	house	خانه
helve	دسته تبر	howl	زوزه کشیدن
hen	مرغ	human	انسانی، از انسان
high	متکبرانه، تند	hundred	صد
hill	تپه، تل	hunger	گرسنگی
history	تاریخ	hungry	گرسنه
hold	مقرر داشتن	hunt	شکار کردن
hole	حفره، سوراخ	hurt	جریحه دار کردن

husband شوهر

I

identical مساوی، یکساں

idleness بیکاری

if اگر

ill رنجور، ناخوش، بد

imitation پیروی، تقلید

in از، با، به، اندر، در

inch اینچ، ۲/۵۴ سانتیمتر

increase افزودن، زیاد کردن

indeed براستی، حقیقتاً

inglorious ننگین، شرم آور

injure آسیب زدن به

insignificant بی‌اهمیت

into به داخل

invention اختراع، ابتکار

iron آهن

its خودش

itself خودش را

J

joint مشترک

joy خوشی، لذت

judge تشخیص دادن

just منصف، عادل

K

keep نگه داشتن

keeper نگهبان

kettle کتری، دیگچه

key کلید

kill کشتن

kindness مهربانی، لطف

king سلطان

kinsman خویشاوند

knight قهرمان، دلاور

know شناختن

knowledge دانش، علم

L

lady بانو

lamb	بره	linen	پارچه کتانی
last	آخرین، دوام داشتن	lining	آستر، خط کشی
late	دیر، تا دیروقت	lion	شیر
laugh	خندیدن	lip	لب
law	حقوق، قانون	little	کوچک، کم
lead	هدایت کردن، بردن	live	زندگی کردن
leaf	برگ	load	بار، کوله بار
leap	دویدن	loaf	قرص نان، تکه
learn	یادگرفتن	locksmith	قفل ساز
least	کمترین	long	طولانی، دراز
leaves	برگها	look	نگاه کردن
lender	قرض دهنده	lose	از دست دادن
less	کمتر	louder	رسانتر
lest	شاید، مبادا	love	دوست داشتن، محبت
letter	نامه، حرف	lover	عاشق، دوستدار
liar	دروغگو	luck	شانس، خوشبختی
lie	دروغ گفتن، دروغ	lucky	خوش شانس
lie	خوابیدن، قرار گرفتن		
life	زندگی، عمر، جان	M	
light	سبک، روشن کردن	mad	شیفته، عصبانی
like	دوست داشتن، مانند	make	بوجود آوردن، مجبور کردن

mammon	ثروت، جیفه دنیا	mill	آسیاب
man		mind	ذهن، فکر
	نوکر، مرد، بشر، شخص، انسان	mischief	شرارت، اذیت
manage	اداره کردن	misfortune	بیچارگی، بدبختی
many	بسیار، زیاد، چندین	miss	از دست دادن، گم کردن
market	بازار	mistress	معشوقه، دلبر
master	کارفرما، رئیس، ارباب	mite	پول خرد،
may	ممکن است		سکه خیلی کوچک از رواج افتاده
meat	گوشت	moderation	اعتدال، میانه روی
meet	برخورد کردن	mole-hill	توده خاک
memory	خاطره، حافظه	money	پول، ثروت
men	مردان، مردها	monkey	میمون
mend	بهبودی، درست کردن	moon	ماه
merry	شاد، خوشحال	more	بیشتر
mice	موشها	more	تر (علامت تفضیلی)
mickle	بسیار، زیاد	morrow	بامداد، فردا
middle	وسط، میانی	most	بیشترین
might	ممکن بود	most	ترین (علامت عالی)
might	زور، قدرت	mother	مادر، منشاء
mightier	قویتر، نیرومند	mountain	کوه
mighty	قوی، نیرومند	mouse	موش

mouth	دهان	noise	طنین، سرو صدا
mow	علف چیدن، چیدن	none	هیچکس، هیچ
much	بسیار، زیاد	nonsense	حرف پوچ، یاوه
murder	قتل	nothing	هیچ چیز
must	باید	novelty	چیز نو، تازگی
N		now	اکنون
nail	ناخن، میخ	number	شماره، عدد، رقم
name	اسم، نام	nut	آجیل
nature	طبیعت، خوی	O	
nay	نه، رای منفی	oak	بلوط، چوب بلوط
near	صمیمی، نزدیک	oat	جو صحرایی
necessity	احتیاج	offer	ارائه، پیشنهاد
neither...nor	نه...نه	often	اغلب، خیلی اوقات
nest	آشیانه، لانه	old	پیر، مسن، قدیمی
never	هیچ وقت، هرگز	omelet	کوکو
new	نو، تازه	once	بار اول، یکبار
news	خبر	one	آدم، شخص، یک، واحد
no	هیچ	only	تنها، فقط
noble	شریف، نجیب	open	باز کردن، گشودن
nobody	هیچکس	or	چه، خواه، یا

other	دیگر	peg	میخ چوبی، میخ
out	ظاهر شدن، بیرون	penny	کوچکترین واحد پول
over	روی، آن طرف	pensive	افسرده
own	خود	perfect	کامل
P		perform	انجام دادن، بجا آوردن
paddle	پارو زدن	performance	اجرا، ایفا
padlock	بستن، قفل	person	کس، آدم، شخص
pain	رنج، زحمت	physician	پزشک
paint	آرایش، رنگ	pic	کلوچه میوه دار، پای
pardon	بخشیدن، عفو کردن	pigeon	کبوتر
part	بخش	pitcher	سبو، کوزه
parsnip	هویج	place	مکان، جا
passion	احساسات تند و شدید	play	نواختن، بازی کردن
past	گذشته، پایان یافته	pleasant	دلپذیر، خوش آیند
patience	بردباری، صبر	pleasure	لذت، خوشی
pay	مزد، اجرت، پرداختن	poacher	شکارچی دزدکی
pea	نخود	pod	پوست بیرونی تخمدان
peace	آرامش	poison	سم، زهر
peacock	طاووس	policy	سیاست
pearl	مروارید	pot	دیگ، کتری، قوری
		pound	نیره

pour	ریختن
power	نیرو، قدرت
practice	ممارست، تمرین
practise	عمل کردن به
preach	موعظه کردن
precept	فرمان، دستور
pretty	خوب، خوش نما، شکیل
prevention	پیشگیری
prey	شکار کردن، صید کردن
preyer	صیاد، شکارچی
pride	افاده، غرور، تکبر
prize	انعام، جایزه
promise	قول، قول دادن
proof	گواه، دلیل
prosperity	موفقیت، کامیابی
proud	مغرور، مفتخر
propose	طرح ریختن
public	عموم، عمومی
pudding	نوعی غذا
pull	کشیدن
purse	کیف پول

Q

quite بکلی، کاملاً

R

race	مسابقه
rain	باران، باریدن
rainy	بارانی، پرباران
read	تعبیر کردن، خواندن
reap	درو کردن
recall	بیاد آوردن
refomer	مصلح
remain	ماندن
repeat	تکرار کردن
repent	توبه کردن، اصلاح شدن
rest	بقیه، باقیمانده
return	برگشتن
revenge	انتقام
rich	شروتمند
riches	ثروت
ride	سوار شدن
right	راست، درست، حق

ripe	رسیده ، بالغ
rise	بلندشدن ، بیدارشدن
road	جاده ، راه
rock	تکان نوسانی دادن
rod	عصا ، چوب
rogue	آدم رذیل ، آدم دغل
roll	گشتن ، غلتیدن
Roman	اهل روم ، رومی
Rome	روم
room	اتاق ، محل ، جا
roost	لانه مرغ ، محل ، جا
rope	ریسمان ، طناب
rose	گل سرخ
rotten	پوسیده ، فاسد
rough	خشن ، ناهنجار
round	مدور ، گرد
rue	دلسوزی کردن
rule	اداره کردن
run	دویدن
runner	دوونده ، قاصد

S

sack	جوال ، گونی ، کیسه
saddle	زین
sadness	دلتنگی ، غمگینی
safety	سلامت ، ایمنی
sail	با کشتی حرکت کردن
same	یکسان ، همان
sauce	رب ، آب خورش ، چاشنی
save	پس انداز کردن ، نجات دادن
scar	جای زخم یا سوختگی
scarcity	کمیا بی ، قحط
scratch	خارا نندن ، خراشیدن
sea	دریا
season	هنگام ، فصل
second	ثانوی ، دومین بار
secret	سر ، راز
see	دیدن
seek	جستجو کردن
seldom	بندرت ، خیلی کم
send	فرستادن
serious	جدی ، مهم

serve	خدمت کردن، بکار رفتن	silence	سکوت، خاموشی
server	خدمتکار، نوکر	silent	ساکت، خاموش
set	قرار دادن	silver	سیم، نقره
seven	هفت	silvern	سیمین، نقره ای
shadow	سایه	sing	آواز خواندن
shall	باید، بایستی	sit	نشستن
sharp	زنده، تیز، تند	skin	پوست
shave	تراشیدن	sleep	خوابیدن
sheep	گوسفند	slip	خطا، لغزش
shine	درخشیدن، نور افشاندن	slow	آهسته، تدریجی
ship	ناو، کشتی	small	کوچک، جزئی، کم
shod	کفش پوشیده، نعل کفش	smell	رایحه داشتن
shoe	کفش، کفش پوشیدن	smile	لبخند، لبخند زدن
shoemaker	کفاش	smooth	ملایم، هموار
short	کوچک، مختصر، کوتاه	snake	مار
should	ببهرتر است، باید	so	خیلی، آنقدر،
show	ثابت کردن، نشان دادن		بنابراین، اینطور، چنین
shut	بستن	soft	ملایم، شیرین
shy	محتاط، مواظب	somebody	شخصی، کسی
side	سو، طرف	something	چیزی، قدری
sight	دیدگاه، نظر	son	پسر

song	آواز ، نغمه ، سرود	still	هنوز ، خاموش ، آرام
soon	بزودی ، زود	stinking	زنده ، بدبو
sore	دردناک ، زخم	stitch	کوک ، بخیه
sorrow	مصیبت ، غصه	stomach	معه
sorry	پشیمان ، متاسف	stone	سنگ
sort	جور ، نوع	stool	عسلی ، کرسی ، چهارپایه
sour	ترش	story	داستان ، حکایت
sow	کشت کردن ، کاشتن	straight	درست
spare	بخشیدن ، مضایقه کردن	straw	نی ، گاه
speech	سخن ، گفتار	strength	قوت ، نیرو
speed	عجله ، سرعت ، کامیابی	strike	ضربت زدن ،
spend	صرف کردن ، خرج کردن		سکه ضرب زدن ، خوردن به
spice	ادویه	strive	کوشش کردن ، نزاع کردن
spoil	لوس کردن ، فاسد کردن	stroke	ضربه ، ضربت
spring	بهار	successful	موفق
square	مربع ، چهارگوش	such	اینطور ، چنین
stall	آخور	suck	مکیدن
stand	ایستادن	summer	تابستان
starve	از گرسنگی مردن	sun	خورشید
steady	یکنواخت ، مداوم	sunday	تعطیلی ، یکشنبه
steal	دزدیدن	supper	شام

sure	راسخ، مطمئن	there	در آنجا، آنجا
swallow	پرستو	these	اینها
swan	غو	thick	غلیظ
sweep	جاروب کردن	thief	دزد
sweet	مطبوع، خوش، شیرین	thieves	دزدان
swine	خوک	thing	کار، چیز
sword	شمشیر	think	فکر کردن، اندیشیدن
T		third	سومی
take	بردن، گرفتن	thistle	بوته خار، خار
tale-bearer	سخن چین	thorn	خار
talk	حرف زدن	those	آنها
tarred	قیراندوده شده	though	هرچند، اگرچه
teach	تعلیم دادن، آموختن	throat	گلو
tears	اشک	through	از طریق، از میان
tell	نقل کردن، گفتن	throw	انداختن
temper	درست ساختن	tide	جزر و مد، سیر
ten	ده	tie	گره زدن، بستن
than	نسبت، تا اینکه، تا، از	till	تا وقتی که، تا
that	که، آن	time	زمان، وقت
then	بعد، سپس	to	به، تا، با، در برابر
		toast	نان برشته

today	امروز
together	با هم ، بایکدیگر
tomorrow	فردا
tongue	زبان
too	زیاد
tool	ابزار
trade	حرفه ، شغل ، پیشه
travel	سفر کردن
tread	پا گذاشتن
tree	درخت
trick	فوت و فن ، نیرنگ
trouble	مضطرب کردن ، رنج
true	حقیقی ، راست
trumpet	شیپور
trust	اعتماد داشتن
truth	راستی ، حقیقت
try	کوشش کردن ، آزمودن
tune	آواز ، آهنگ
turn	برگشتن ، شدن ، نوبت
twice	بار دوم ، دودفعه
two	دو

U

unborn	متولد نشده
undo	بی اثر کردن
uneasy	ناراحت ، پریشان خیال
union	اتحاد و اتفاق
united	متحد ، متفق
untaught	درس نخوانده
until	وقتی که ، تا ، تا وقتی که
upon	روی ، فوق ، بر روی
upright	راست
use	کاربرد ، بکار انداختن

V

valour	اهمیت ، دلیری
velvet	مخمل ، مخملی
vengeance	خونخواهی ، انتقام
venture	جرات ، جسارت
vessel	مجرا ، جوی
violent	شدید ، سخت
visage	صورت ، چهره
voice	صوت ، صدا

W

wait	صبر کردن، منتظر شدن	well	چاه، خوب
wake	بیدار کردن	west	مغرب، غرب
walk	راه رفتن	wet	مرطوب، تر
wall	حصار، دیوار	wether	قوچ
want	خواستن	what	چه، هر چه، آنچه
ware	کالا، جنس	wheel	چرخ
warm	گرم	when	وقتی که، موقعی که
wash	پاک کردن، شستن	where	در جایی که
waste	بیهوده تلف کردن	whether	چه، خواه
watch	مراقبت کردن	which	که
water	آب	while	در حالیکه، تا موقعی که
way	طریقه، راه	white	سفید
weak	ضعیف	who	هر که، چه کسی
wealth	ثروت	whole	کامل، همه، تمام
wealthy	ثروتمند	widow	بیوه زن
wear	پوشیدن، فرسودن	wife	عیال، زن
wedlock	عروسی	wild	وحشی، شیفته و دیوانه
weed	علف هرزه	will	خواهد، نیت، اراده، خواستن، اراده کردن
welcome	خوش آمد، خوش آیند، خوش آمدگفتن، پذیرائی کردن	willing	مایل، راغب، راضی
		win	بردن، بدست آوردن

wind	باد	word	کلمه، گفتار، قول
wink	چشمک	work	کار کردن، کار
winter	زمستان	world	دنیا
wisdom	حکمت، عقل	worm	مار کوچک
wise	دانا، عاقل	worse	بدتر
wish	آرزو، آرزو کردن	worst	بدتر از همه، بدترین
with	همراه، با	worth	ارزش، با ارزش
without	بدون	would	خواسته، تمایل
woe	آه، وای بر	wound	زخم
wolf	گرگ	wrath	غضب، خشم
woman	زن	wrong	خطا، اشتباه
women	زنان		
wonder	حیرت، شگفت	Y	
wood	چوب، جنگل	year	سال
wool	پشم	yet	هنوز

معنی چند لغت دیگر

about	درباره	pinch	فشار دادن، پا را زدن
blooming	زنده دل، شکوفه، خرم	praise	ستودن، تعریف کردن
cool	خنک کردن	refuse	امتناع کردن
eye	چشم	silly	نادان
few	کم	swing	تاب خوردن، چرخیدن
green	سبز	succeed	بدنیال آمدن
impossible	غیر ممکن	wearer	پوشنده
leg	پا	write	نوشتن

اصطلاحات

according to	مطابق	in public	آشکارا
at length	سرانجام	in time	به موقع
bite off	گاززدن	one-eyed	یک چشم
by halves	نیمه تمام	out of	خارج از
come home to		pull out	درآوردن
	متأثر کردن	put off	به تعویق انداختن
come up against		skin-deep	سطحی، ظاهری
	مواجه شدن با	such as	مانند، از قبیل
do one's best		there is	وجود دارد
	حداکثر تلاش را کردن	ups and downs	
each other	بیکدیگر		فراز و نشیب
either...or	یا...یا	wear a hole in	
for ever	برای همیشه		سوراخ کردن
go down	غروب کردن	whether...or	
has to	مجبور است		خواه...خواه، چه...چه

ضمایر

<u>ضمیر فاعلی</u>	<u>ضمیر مفعولی</u>	<u>صفت ملکی</u>	<u>ضمیر ملکی</u>	<u>ضمیر انعکاسی</u>
I	me	my	mine	myself
من	مرا	م...	مال من	خودم را
you	you	your	yours	yourself
تو	ترا	ت...	مال تو	خودت را
he	him	his	his	himself
او	اورا	ش...	مال او	خودش را
she	her	her	hers	herself
او	اورا	ش...	مال او	خودش را
it	it	its	its	itself
آن	آنها	ش...	مال آن	خودش را
we	us	our	ours	ourselves
ما	مرا	مان...	مال ما	خودمان را
you	you	your	yours	yourselves
شما	شما را	تان...	مال شما	خودتان را
they	them	their	theirs	themselves
آنها	آنها را	شان...	مال آنها	خودشان را

افعال بی‌قاعده

معنی	حال	گذشته	اسم مفعول
بودن	be	was	been
زدن	beat	beat	beaten
گاز گرفتن	bite	bit	bitten
پروردن	breed	bred	bred
آوردن	bring	brought	brought
ساختن	build	built	built
سوزاندن	burn	burnt	burnt
انجام دادن	do	did	done
خوردن	eat	ate	eaten
افتادن	fall	fell	fallen
گریختن	fly	flow	flown
قدغن کردن	forbid	forbade	forbidden
دادن	give	gave	given
رفتن	go	went	gone
دانستن	know	knew	known
گذارن	lay	laid	laid
خوابیدن	lie	lay	lain
گم کردن	lose	lost	lost
درست کردن	make	made	made
گذاشتن	put	put	put
فروختن	sell	sold	sold
قیچی کردن	shear	sheared	shorn
صحبت کردن	speak	spoke	spoken
ریختن	spill	spilt	spilt
بی اثر کردن	undo	undid	undone

Proverbs & Sayings

A bird in the hand is worth two in the bush.

A brave man smiles in the face of adversity.

Absence makes the heart grow fonder.

A burnt child dreads the fire.

A case of dog eat dog!

Accidents will happen.

A close mouth catches no flies.

A company in distress makes sorrow less.

A constant drop will wear a hole in a stone.

A constant guest is never welcome.

A creaking gate hangs long.

Actions speak louder than words.

A drowning man will clutch at a straw.

A fool may throw a stone into a well, which a hundred wise men cannot pull out.

A friend in need is a friend indeed.

A friend's frown is better than a foe's smile.

A friend to everybody is a friend to nobody.

After death the doctor.

A full purse will draw many friends.

A golden key opens every door.

A good beginning makes a good ending.

A good deed is never lost.

A good friend is worth more than a near kinsman.

A good name is better than riches.

A good neighbour, a good morrow.

A great ship must have deep water.

A handful of grass for an elephant's stomach!

A happy heart makes a blooming visage.

A hungry man is an angry man.

A joint pot never boils.

A liar is not believed when he tells the truth.

A lion may come to be beholden to a mouse.

A little learning is a dangerous thing.

All covet, all lose.

All feet tread not in one shoe.

All his geese are swans.

All is well that ends well.

All mischief comes from idleness.

All that glitters is not gold.

- All things come to him who waits.*
- All lay loads on a willing horse.*
- A man in passion rides a mad horse.*
- A man is known by the company he keeps.*
- A man's best friends are his ten fingers.*
- A man's wealth is his enemy.*
- A merry beggar.*
- An apple a day keeps the doctor away.*
- An empty sack cannot stand upright.*
- An Englishman's house is his castle.*
- An expensive wife makes a pensive husband.*
- A new broom sweeps clean.*
- An honourable death is better than an inglorious life.*
- An iron fist in a velvet glove.*
- A nod to the wise, a rod for the fool.*
- An old poacher makes the best keeper.*
- A penny for your thoughts.*
- A penny saved is a penny gained.*
- A place for everything, and everything in its place.*
- Appearances are deceptive.*
- A pretty kettle of fish.*

A rolling stone gathers no moss.

A rose by any other name would smell as sweet.

As a man sows, so shall he reap.

As like as chalk to cheese.

As like as two peas in a pod.

A snake in the grass.

A soft answer turns away wrath.

A sound mind in a sound body.

A square peg in a round hole.

A still tongue makes a wise head.

A stitch in time saves nine.

A straw will show which way the wind blows.

A successful man often has many enemies.

As you make your bed, so you must lie in it.

As you sow, so you reap.

At length the fox is brought to the furrier.

A white lie.

A widow's mite.

A wink is as good as a nod.

A wise son makes a glad father.

A wolf in sheep's clothing.

- A word before is worth two after.*
- A word is enough to the wise.*
- A word spoken is past recalling.*
- Barking dogs seldom bite.*
- Beat the dog before the lion.*
- Beat the spice, it will smell the sweeter.*
- Beauty is in the eye of the beholder.*
- Beauty is only skin-deep.*
- Be just to all but trust not all.*
- Best is cheapest.*
- Be true and fear not.*
- Better an egg today than a hen tomorrow.*
- Better late than never.*
- Better sit still than rise and fall.*
- Better the devil you know than the devil you do not know.*
- Better to ask the way than go astray.*
- Better unborn than untaught.*
- Between two stools you fall to the ground.*
- Beware of imitations.*
- Birds of a feather flock together.*

Blood is thicker than water.

Blood will tell.

Bring a cow to the hall, she will run to the stall.

Burn not your house to fright the mouse away.

Business is business.

Cast not out the foul water till you bring the good.

Catch your bear before you sell its skin.

Charity begins at home.

Circumstances alter cases.

Clever people often miss their way.

Clothes do not make the man.

Come day, go day, God send Sunday.

Come with the wind, go with the water.

Coming events cast their shadows before them.

Crocodile tears.

Crooked by nature is never made straight by education.

Curses come home to roost.

Cut not the branch on which you sit.

Cut your coat according to your cloth.

Diamond cut diamond.

Discretion is the better part of valour.

Do as you would be done by.

Don't bite off more than you can chew.

Don't bite the hand that feeds you.

Don't carry coals to Newcastle.

Do not cast your pearls before swine.

Don't confide your secret to anyone.

Don't count your chickens before they are hatched.

Don't do anything that you will be sorry for.

Don't have too many irons in the fire.

Don't make a mountain out of a mole-hill.

Don't make a rod for your own back.

Don't put the cart before the horse.

Don't ride the high horse.

Don't teach your grandmother to suck eggs.

Don't wash your dirty linen in public.

Do your best and God will do the rest.

Early sow, early mow.

*Early to bed, early to rise makes a man healthy,
wealthy and wise.*

Easier said than done.

East or west, home is best.

Easy come, easy go.

Eaten bread is soon forgotten.

Either win the saddle or lose the horse.

Empty vessels make the most noise.

Even a worm will turn.

Every cloud has a silver lining.

Every heart has its own ache.

Every man draws the water to his own mill.

Every man is for himself.

Every man to his trade.

Everything comes to him who waits.

Everything is good in its season.

Example is better than precept.

Failure is failure.

Faint heart never won fair lady.

Fair faces need no paint.

Fast bind, fast find.

Fear keeps the garden better than the gardener.

Figs do not grow on thistles.

Fine feathers make fine birds.

Fine words butter no parsnips.

First catch your hare.

First come, first served.

Forbidden fruit is sweetest.

Forgive an enemy, but don't trust him.

Fortune favours the brave.

Four eyes are better than two.

Friends may meet, but mountains never greet.

Full of courtesy, full of craft.

Give a rogue enough rope and he will hang himself.

Give him an inch, and he will take an ell.

Give never the wolf the wether to keep.

God helps those who help themselves.

God tempers the wind to the shorn lamb.

Good fences make good neighbours.

Great boast, little toast.

Great fish eat up the small.

Great promise, small performance.

Growing old is something a man has to accept.

Habit is second nature.

Half a loaf is better than none.

Handsome is that handsome does.

Haste makes waste.

Heads I win, tails you lose!

Health is better than wealth.

Heart speaks to heart.

He blew his own trumpet.

He came up against a stone wall.

He did not turn a hair.

He drew in his horns.

He has a finger in every pie.

He has been through the mill.

He has bridged over his difficulties.

He has dropped a brick.

He has gone on fool's errand.

He has not a penny to bless himself with.

He has not known the ups and downs of life.

He has sown his wild oats.

He is a cunning old bird.

He is always chopping and changing.

He is as proud as a peacock.

He is a time-server.

- He is looking for trouble.*
- He is still wet behind the ears.*
- He keeps up appearances.*
- He laughs best who laughs last.*
- He manages his own affairs.*
- He missed his aim.*
- He never keeps his promises.*
- He sails near to the wind.*
- He talks nonsense.*
- He that cannot beat the horse, beats the saddle.*
- He that is warm thinks all so.*
- He that travels far knows much.*
- He that will not when he may, when he will he shall have nay.*
- He went for wool but came home shorn.*
- He who denies all confesses all.*
- He who has an art has everywhere a part.*
- His bread is buttered on both sides.*
- His heart is in his mouth.*
- History repeats itself.*
- His word is as good as his bond.*

Home is home, though never so homely.

Home is where the heart is.

Honesty is the best policy.

Honey is sweet, but the bee stings.

Hunger is the best sauce.

Hunger will tame a lion.

Hungry bellies have no ears.

If fools went not to market, bad wares would not be sold.

If two men ride on a horse, one must ride behind.

If winter comes, can spring be far behind?

If you want a thing well done, do it yourself.

In the country of the blind, the one-eyed man is king.

In the deepest water is the best fish.

It is a silly fish that is caught with the same bait.

It is better to be lucky than wise.

It is better to laugh than to cry.

It is easier to pull down than to build.

It is hard to shave an egg.

It is never too late to mend.

It is never too late to repent.

It is quite another story now.

It never rains but it pours.

Judge the daughter by the mother.

Keep a thing for seven years and you will find a use for it.

Keep good men company, and you will be of them.

Keep not ill company lest you increase the number.

Keep something for a rainy day.

Killing two birds with one stone.

Kill not the goose that lays the golden eggs.

Knowledge is power.

Learn to walk before you run.

Least said soonest mended.

Let bygones be bygones.

Let not the sun go down on your wrath.

Let not your tongue cut your throat.

Let sleeping dogs lie.

Liars should have good memories.

Lies have short legs.

Life has many ups and downs.

Light not a candle to the sun.

Like father, like son.

Like hen, like chicken.

Like likes like.

Like master, like man.

Little strokes fell great oaks.

Live and learn.

Live not to eat, but eat to live.

Look before you leap.

Love begets love.

Love laughs at locksmiths.

Love me, love my dog.

Love your neighbour as yourself.

Make hay while the sun shines.

Man proposes, God disposes.

Many a little makes a mickle.

Many hands make light work.

May God defend me from my friends; I can defend myself from my enemies.

Men make houses, women make homes.

Might is right.

Misfortunes tell us what fortune is.

Moderation in all things.

Money begets money.

Money does not grow on trees.

More haste, less speed.

Much coin, much care.

Murder will out.

Necessity is the mother of invention.

Necessity knows no law.

Neither a borrower nor a lender be.

Never do things by halves.

Never look a gift horse in the mouth.

Never put off till tomorrow what you can do today.

Never refuse a good offer.

Never tell your enemy that your foot aches.

Never trouble trouble till trouble troubles you.

No enemy is insignificant.

No gain without pain.

No joy without alloy.

No knight would attack an armless man.

No news is good news.

No one cries stinking fish.

No pains, no gains.

No pleasure lasts for ever.

No room to swing a cat in.

No rose without a thorn.

No song no supper.

Nothing hurts like the truth.

Nothing is impossible.

Nothing seek, nothing find.

Nothing serious will happen.

Nothing to write home about.

Nothing venture, nothing gain.

No two leaves are identical.

No use crying over spilt milk.

No use striving against fate.

Novelty gives pleasure.

No wisdom like silence.

No work no pay.

Once a friend, always a friend.

Once bitten, twice shy.

One beats the bush, and another catches the birds.

One, but a lion.

One could be taken up on one's offer.

One foe is too many; and a hundred friends too few.

One fool praises another.

One good turn deserves another.

One man's meat is another man's poison.

One man sows and another reaps.

One must die when one's time comes.

One nail drives another.

One rotten apple spoils a whole barrel.

One sheep follows another.

One should always perform what one promises.

One swallow does not make a summer.

Only the wearer knows where the shoe pinches.

Out of debt, out of danger.

Out of sight, out of mind.

Out of the frying-pan, into the fire.

Paddle your own canoe.

Pardoning the bad is inuring the good.

Patience is bitter but bears sweet fruit.

Penny and penny will make many.

Penny-wise and pound-foolish.

People who live in glass houses should not throw stones.

Physician, heal yourself.

Pleasant hours fly fast.

Practice makes perfect.

Practise what you preach.

Prevention is better than cure.

Preyers are preyed upon.

Pride goes before a fall.

Prosperity makes friends; adversity tries them.

Rome was not built in a day.

Sadness and gladness succeed each other.

Safety lies in the middle course.

Seeing is believing.

Set a beggar on horseback and he'll ride to the devil.

Set a thief to catch a thief.

Set not the fox to watch the geese.

Short accounts make long friends.

Sit in your place and none can make you rise.

Slow and steady wins the race.

Slow but sure.

Soon ripe soon rotten.

Spare the rod and spoil the child.

Speak when you are spoken to.

Speech is silver but silence is golden.

Spend and God will send.

Still waters run deep.

Strike while the iron is hot.

Such as the tree is, such is the fruit.

Take away my good name and take away my life.

Take the rough with the smooth.

Tale-bearers are commonly a sort of half-witted men.

Talk of the devil and he is sure to appear.

Tarred with the same brush.

The apples on the other side of the wall are the sweetest.

The axe goes to the wood where it borrowed its helve.

The baby is the king of the house.

The beggar sings before the thief.

The bird has flown.

The blind cannot lead the blind.

The bull must be taken by the horns.

The cat has been put among the pigeons.

The cat shuts its eyes while it steals cream.

The crow thinks her young the fairest.

The eye is bigger than the belly.

The fool is wise where there is scarcity of wisdom.

The gallows groans for you.

The gods send nuts to those who have no teeth.

The grapes are sour.

The grass is greener on the other side of the hill.

The hand that rocks the ~~cradle~~ cradle rules the world.

The heart's letter is read in the eyes.

The longest way round is the nearest way home.

The lover dreams of his mistress.

The mills of God grind slowly.

The moon does not heed the barking of dogs.

The more they have, the more they want.

The morning hour has gold in its mouth.

The most fruitful branch is nearest the ground.

The noblest vengeance is forgiveness.

The pen is mightier than the sword.

The pitcher goes so often to the well that it is

broken at last.

The pot calling the kettle black.

The proof of the pudding is in the eating.

There are none so deaf as those who will not hear.

There are wheels within wheels.

There is a time to speak and a time to be silent.

There is honour among thieves.

There is many a good tune played on an old fiddle.

There is many a slip between the cup and the lip.

there is no fool like an old fool.

There is no garden without its weeds.

These violent delights have violent ends.

The tongue is sharper than the sword.

The tongue talks at the head's cost.

The truth will out.

The used key is ever bright.

The voice of the people is the voice of God.

The weakest goes to the wall.

The wolf may lose his teeth, but never his nature.

The worse luck now, the better another time.

Things will not get better before they get worse.

Think twice before you speak once.

Though the wound is healed the scar remains.

*Though your enemy looks a mouse watch him like
a lion.*

Time is gold.

Time and tide wait for no man.

Time will show who is right.

Tit for tat.

To err is human, to forgive divine.

Too many cooks spoil the broth.

Try what kindness will do.

Two bigs will not go in one bag.

Two blacks do not make a white.

*Two dogs fight for a bone, and a third runs away
with it.*

Two heads are better than one.

Two stomachs to eat, and one to work.

Two wrongs do not make a right.

Uneasy lies th head that wears a crown.

Union is strength.

United we stand, divided we fall.

Wait till the cows come home.

Wake not a sleeping lion.

walls have ears.

Washing and washing a crow never becomes a crane.

Waste not, want not.

Wedlock is a padlock.

Welcome is the best cheer.

We never know the worth of water until the well runs dry.

What can't be cured must be endured.

What God wills, no frost kills.

What he did was undone.

What is bred in the bone will come out in the flesh.

What is done cannot be undone.

What is good enough for others should be good enough for you.

What is sauce for the goose is sauce for the gander.

What is yours is mine, and what is mine is my own.

What must be, must be.

What the eye sees not, the heart rues not.

What the heart thinks the tongue speaks.

What will be, will be.

When a tree is fallen every one runs to it with his hatchet.

When in Rome, do as the Romans do.

When the candle is away, all cats are grey.

When the cat is away, the mice will play.

When the pot boils over, it cools itself.

When things go to the worst, they will mend.

Where nothing is, nothing can be had.

Where one door shuts another opens.

Where there is a will there is a way.

Whether the pitcher strikes the stone, or the stone the pitcher, it is bad for the pitcher.

While the grass grows the cow starves.

While there is life there is hope.

Who chatters to you will chatter of you.

Who is worse shod than the shoemaker's wife?

Who keeps company with the wolf will learn to howl.

Who knows he knows nothing knows much.

Who knows most speaks least.

Who knows what tomorrow holds.

Who never tries cannot win the prize.

Wise enemies are less harmful than foolish friends.

Wishes don't wash dishes.

Woe betide us when the reformer turns corrupt.

You cannot make an omelet without breaking eggs.

You cannot run with the hare and hunt with the hounds.

You cannot serve God and mammon.

You cannot teach an old dog new tricks.

You have been given full powers.

You may know by a handful the whole sack.

You may lead a horse to the water, but you cannot make him drink.

You must ask your neighbour if you shall live in peace.

You must lie on the bed you have made.

Your deed goes before you.

You scratch my back and I will scratch yours.

با کلمات داده شده، ضرب المثلهای مناسب بگوئید.
 برای اینکه بدانید جواب شما درست است یا نه، در صفحه بعدی به
 پاسخ این تمرین مراجعه نمائید. (برای حفظ کردن تمام امثال این
 کتاب، مانند این تمرین عمل نمائید)

1-actions-words

11-sow-mow

2-neighbour-morrow

12-fences-neighbours

3-hungry-angry

13-handsome-handsome

4-covet-lose

14-haste-waste

5-well-well

15-health-wealth

6-tongue-head

16-little-mickle

7-sow-reap

17-gain-pain

8-before-after

18-news-news

9-feather-together

19-practice-perfect

10-blood-water

20-strike-hot

- 1- Actions speak louder than words.
- 2- A good neighbour , a good morrow.
- 3- A hungry man is an angry man.
- 4- All covet , all lose.
- 5- All is well that ends well.
- 5- A still tongue makes a wise head.
- 7- As you sow , so you reap.
- 8- A word before is worth two after.
- 9- Birds of a feather flock together.
- 10- Blood is thicker than water.
- 11- Early sow , early mow.
- 12- Good fences make good neighbours.
- 13- Handsome is that handsome does.
- 14- Haste makes waste.
- 15- Health is better than wealth.
- 16- Many a little makes a mickle.
- 17- No gain without pain.
- 18- No news is good news.
- 19- Practice makes perfect.
- 20- Strike while the iron is hot.

English references of this book

- 1- Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. *by: A.S. Hornby.*
- 2- The Oxford Dictionary of English Proverbs.
by: Smith, William George
- 3- English proverbs Explained.
by: Ronald Ridout.
- 4- 1001 Proverbs and Sayings.
by: P.L. Stephen.
- 5- English Idioms and How to Use Them.
by: W. McMordie.

English

|

Persian

|

Turkish

***Proverbs
and
Sayings***

by

Boyuk Mohebbi

English

|

Persian

|

Turkish

***Proverbs
and
Sayings***

by

Boyuk Mohebbi